

Palvelujärjestelmän uudistaminen

Tulevaisuuden palvelujärjestelmä

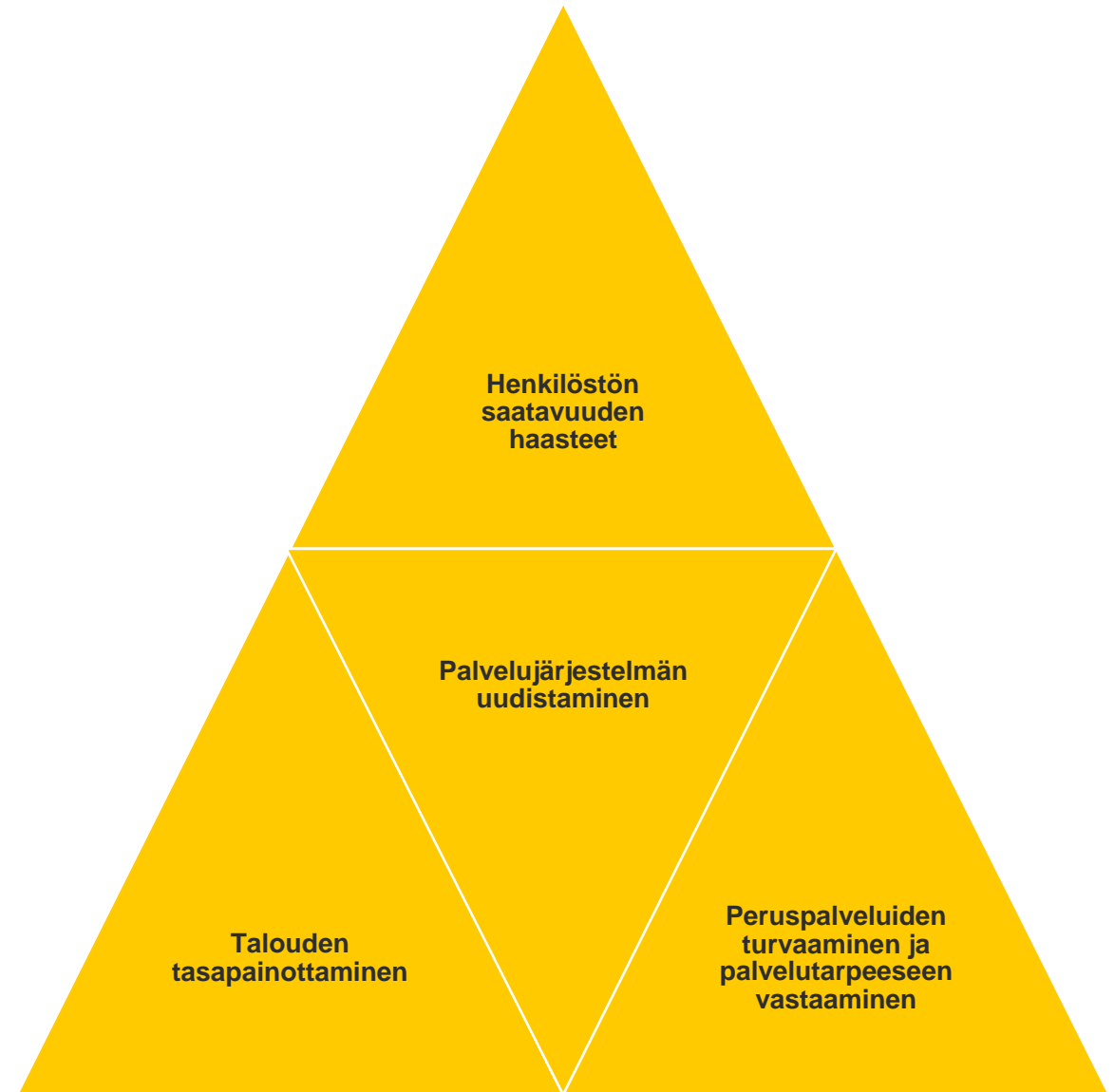
Palvelujärjestelmän uudistaminen on välttämätöntä.

– Henkilöstön riittävyys, talouden tasapainottaminen ja kasvava palvelutarve haastavat nykyjärjestelmää.

Lähtökohdat

- Pohjois-Savon hyvinvointialue rakentui 19 aiemman järjestäjän rakenteisiin. Hyvinvointialueuudistus mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistamisen kokonaisuutena hyödyntäen integroitunutta järjestelmää.
 - Palvelujärjestelmän uudistamisessa tarkastellaan kaikkia toimintoja, erityisen vaativista palveluista ennaltaehkäiseviin palveluihin.
- Talouden tasapainottaminen vaatii merkittäviä ja vaikuttavia koko palvelujärjestelmää koskevia toiminallisia uudistuksia.
 - Hyvinvointialueen tilipäätösennuste vuodelle 2023 on noin 63 miljoonaa euroa alijäämäinen.
- Kiinteistösuunnitelman valmistelu on aloitettava.
 - Kuntien kanssa tehdyt 3+1 vuokrasopimukset on arvioitava 31.12.2024 mennessä.
- Henkilöstön saatavuuden ongelmat ja väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu haastavat jo nykyistä palvelujärjestelmää voimakkaasti.

”

**Vahvistamme
digitaalisia ja kotiin
vietäviä
lähipalveluja.**

**Vastaanottopalveluiden
valinnanvapaus lisääntyy.
Asiakas voi tulevaisuudessa
asioida missä tahansa
hyvinvointialueen
palvelupaikassa valintansa
mukaan.**

Uudistamme palvelujärjestelmää hyödyntäen vahvistuvia kotiin vietäviä paikkariippumattomia palveluja.

– Palvelurakenteen keventäminen mahdollistaa talouden tasapainottamisen.

Palvelujärjestelmän uudistaminen - tausta ja toimintaympäristö

Uudistuksen välttämättömyys

Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus

- Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelureformi käynnistynyt
- Valtakunnallinen sairaalaverkoston selvitys valmistunut 1/2024
- Valtakunnalliset ja hyvinvointialueille asetetut tavoitteet

Talous

- Valtion rahoitusjärjestelmä, ei tulossa merkittäviä muutoksia
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys ja talouden haasteet
- Investointikyvykkyys ja mahdollisuudet hyvin rajalliset, lainanottovaltuus ja ehdot
- Riski arviointimenettelyyn

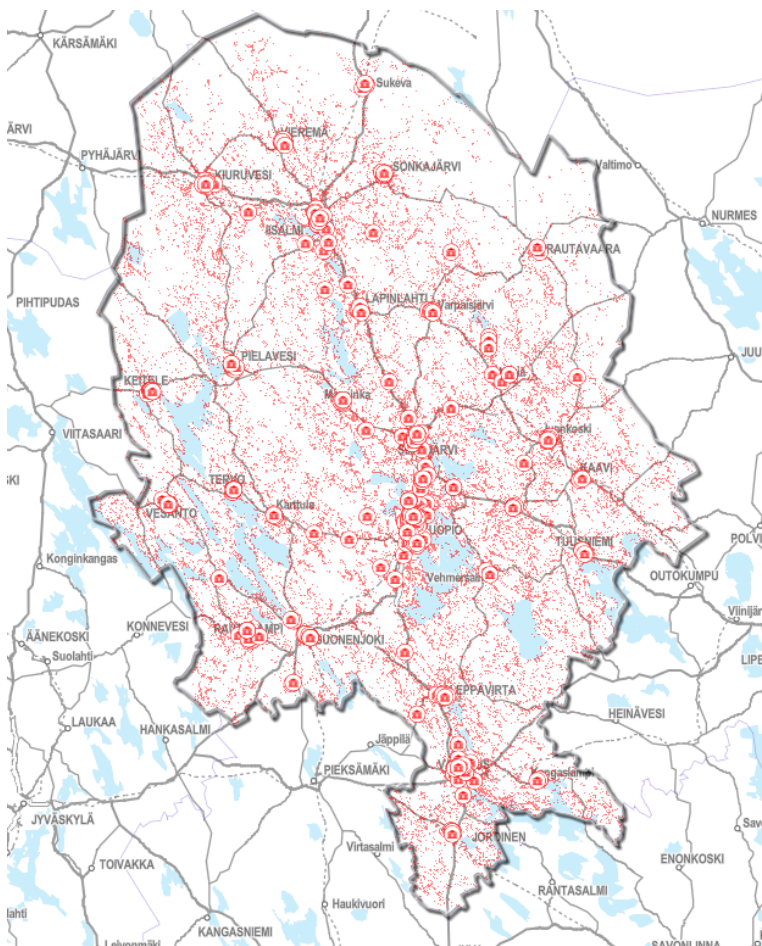
Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja riittävyys

- Henkilöstö ei riitä nykyiseen palvelujärjestelmään
- Uusi järjestelmä perustuu nykyiseen tai jopa väheneviin henkilöstöresursseihin

*"Uudistuminen on välttämätöntä, jotta väestön riittävä hoito, hoiva ja muut palvelut voidaan turvata työvoiman saatavuuden ja julkisen talouden heikentyneessä tilanteessa" *)*

*"Harkinnan kannalta on olennaista, että hyvinvointialue on määrätietoisesti ja todennetta-vissa olevin tavoin toteuttanut kaikki sen käytettävissä olevat järkevät toimet taloutensa tasapainottamiseksi ja toimin-tansa uudistamiseksi". *)*

Palveluverkon nykytila, väestömuutos ja -ennuste

454 Palvelupistettä
245 687 Asukasta
 muutos 10v: **-3 %** ennuste 10v: **-3 %**

13 805 0-6 -vuotiasta
 muutos 10v: **-22 %** ennuste 10v: **-6 %**

14 947 7-12 -vuotiasta
 muutos 10v: **-5 %** ennuste 10v: **-19 %**

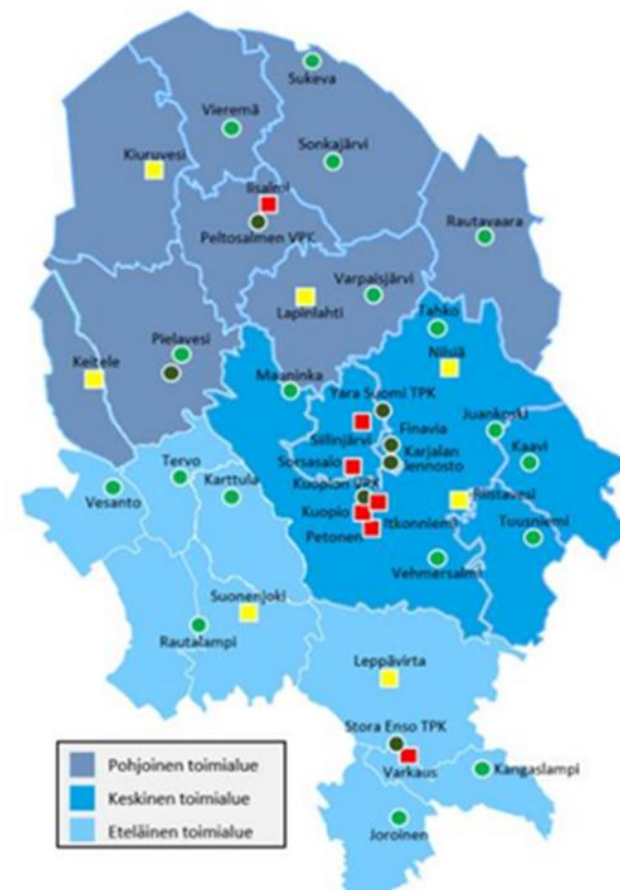
7 894 13-15 -vuotiasta
 muutos 10v: **-3 %** ennuste 10v: **-24 %**

7 913 16-18 -vuotiasta
 muutos 10v: **-10 %** ennuste 10v: **-11 %**

67 630 Eläkeikäistä (65+ v)
 muutos 10v: **+24 %** ennuste 10v: **+10 %**

31 503 Vanhusta (75+ v)
 muutos 10v: **+24 %** ennuste 10v: **+33 %**

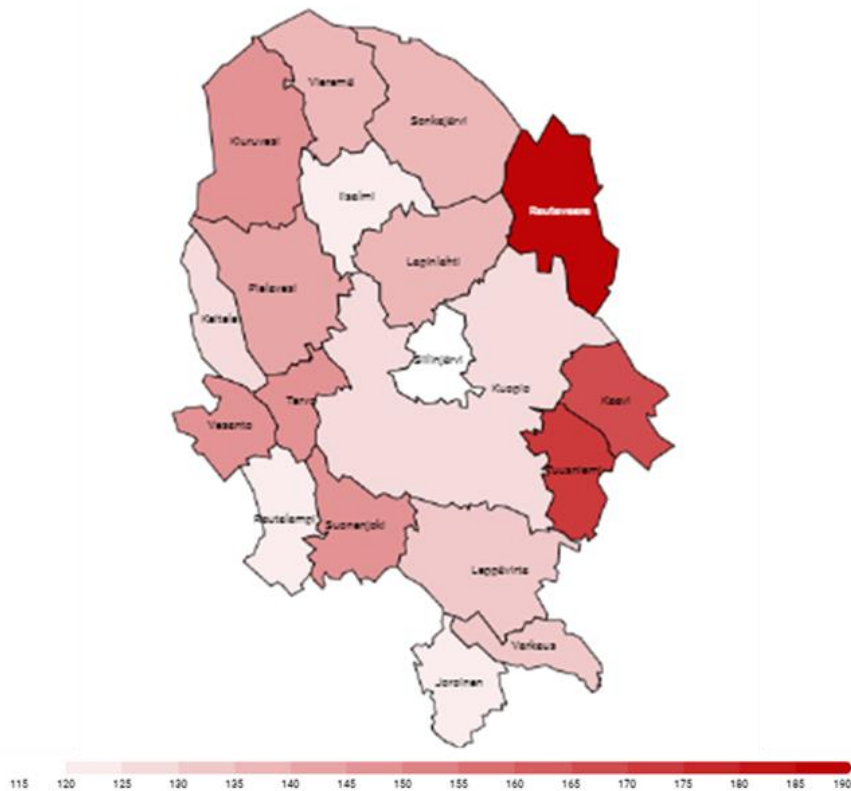
Pelastuslaitoksen toimipisteet

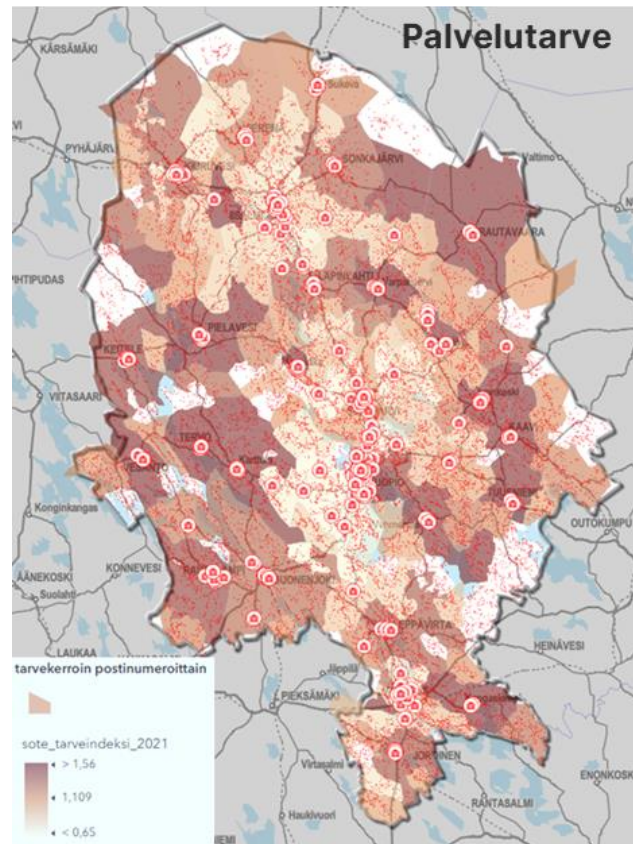
Palvelutarve, sairastavuus ja huoltosuhde

Sairastavuusindeksin korkeimmilla alueilla on palvelutarve myös korkea. Alueet ovat pääosin vanhusväestöön painottuvia, harvaan asuttuja alueita. Taloudellinen huoltosuhde on korkea samoilla alueilla.

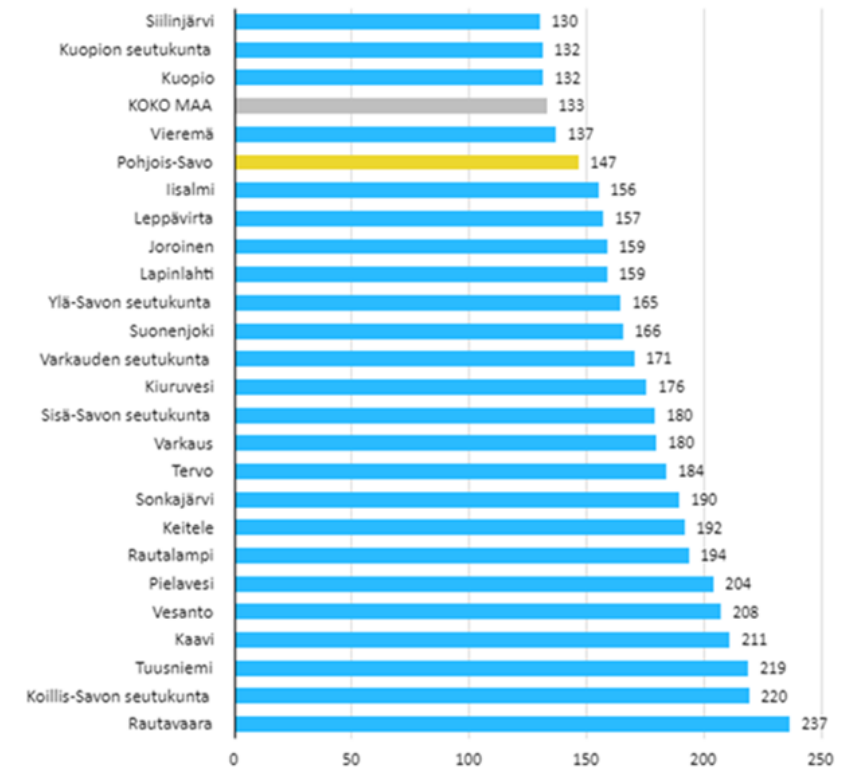
Sairastavuusindeksi

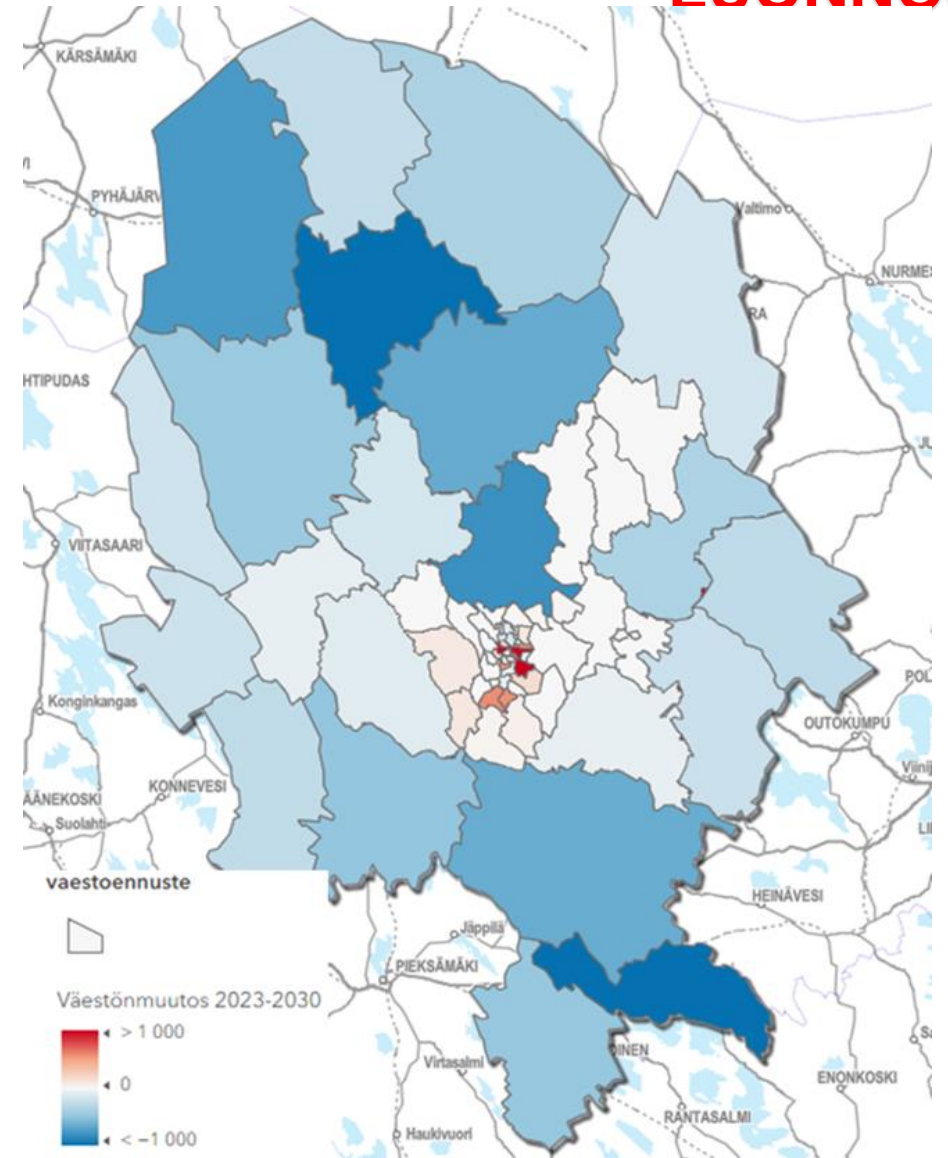
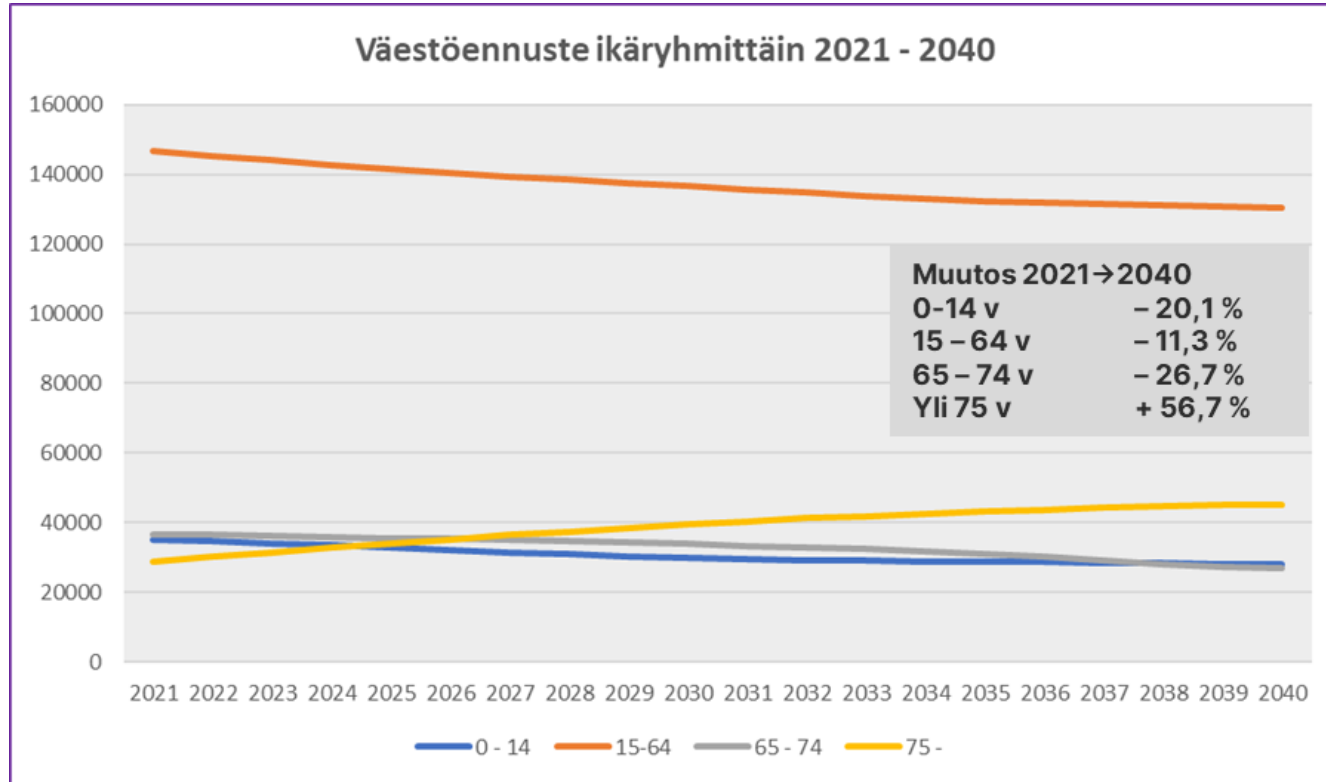
Palvelutarve

Taloudellinen huoltosuhde vuonna 2021

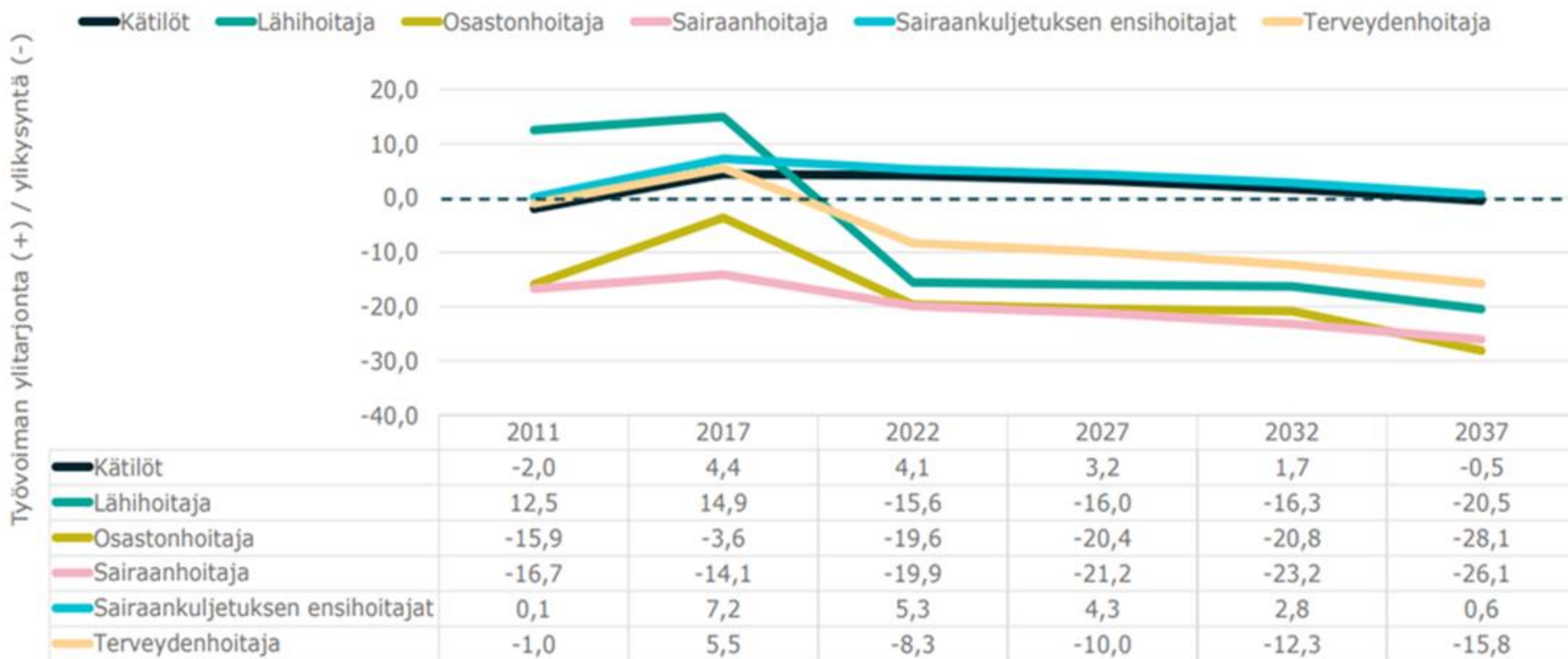
Väestöennuste ikäryhmittäin

Kuntasektorin työvoimatarpeet, ennuste 2032: Hoitohenkilökunta, Pohjois-Savo

Ammattinimikkeen ylitarjonta / ylikysyntä 2011 - 2040 (indeksi)
 Hoitohenkilökunta, Sopimusala KVTES, Pohjois-Savo
 Indeksiluku kuvaa työvoiman ylitarjontaa/ylikysyntää.

**Vastaanotto toiminnan,
alueellisen erikoissairaanhoidon sekä
aikuissosiaalityön uudistus**

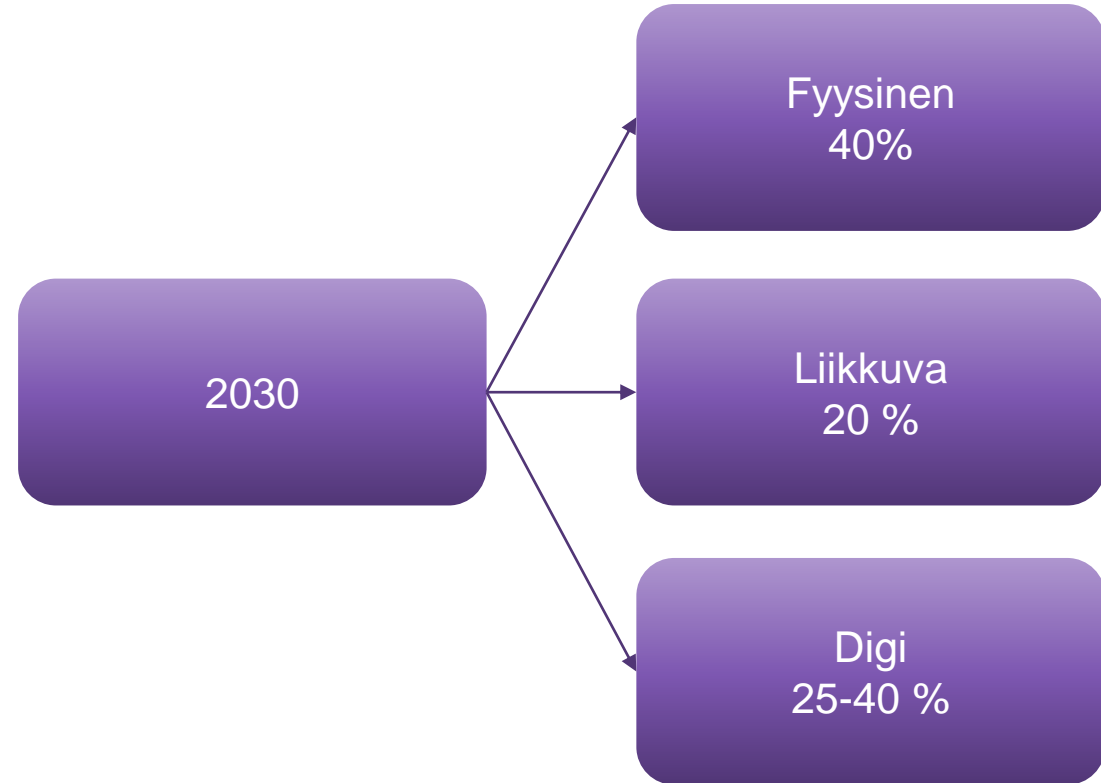

Tausta ja nykytila

Vastaanottopalvelut

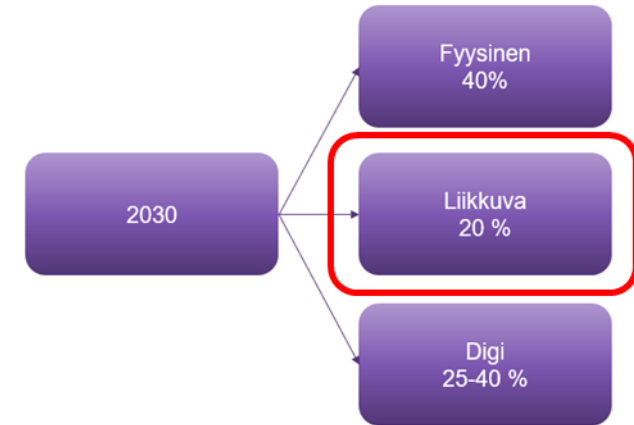
Tavoitteena

- Vastata palvelutarpeeseen ja sen kasvuun.
- Varmistaa henkilöstön riittävyys.
- Mahdollistaa kustannusten kasvun hillintä.
- Kartoittaa tulevat investointitarpeet ja suhteuttaa ne taloudellisiin mahdollisuuksiin.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen liikkuvat palvelut

- Liikkuvien palvelujen avulla turvataan sote-ammattilaisten läsnäolo eri puolilla hyvinvointialuetta.
- **Hyvinvointipisteellä** (liikkuvien palvelujen palvelupaikka) käyvät esimerkiksi hoitajat ja lääkärit, sosiaaliohjaajat ja –työntekijät, neuvolan, suun terveydenhuollon, perheiden ja vammaisten sekä ikääntyneiden palvelujen työntekijät paikallisen palvelutarpeen mukaan.

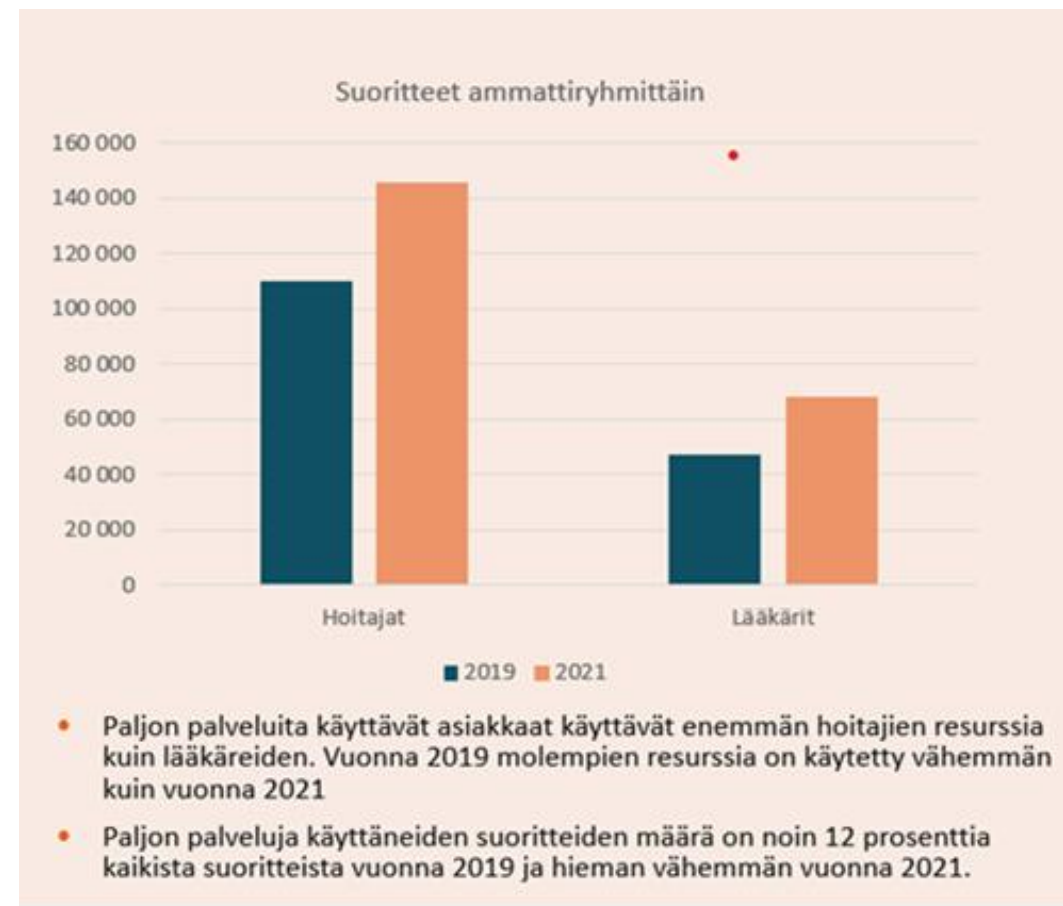
Liikkuvien palvelujen volyyymi/ järjestäminen

- Liikkuvien palvelujen henkilöstö koordinoidaan sosiaali- ja terveyskeskuksista.
- Liikkuvien palvelujen ja digipalvelujen avulla voidaan tuottaa palveluja hyvinvointialueen laajuisesti tasaisemmin ja suunnitellummin, kuin mitä vaihteleva henkilöstöresurssi eri yksiköissä nykyisin mahdollistaa.
- Isommat tukiyksiköt (sosiaali- ja terveyskeskukset) mahdollistavat tiimin tuen entistä useammalla työntekijällä.

Paljon palveluja käyttävät asiakkaat

Yli 50 kertaa (2021) käyneet muodostavat reilun prosentin kaikista Pohjois-Savon sote-asemilla asioineista asiakkaista.

- Vastaanottojen asiakkaista reilu prosentti aiheuttaa suoritteista reilut 10%.
- Paljon palveluja käyttävät asiakkaat käyttävät enemmän hoitajien kuin lääkäreiden vastaanottopalveluja.
 - 51-99 kertaa käyneet muodostavat suurimman osan näistä asiakkaista.
 - Yli 100 kertaa käyneet muodostavat vain hyvin pienen osan kävijöistä, mutta myös heidän osuutensa on vuosittain kasvanut. Kasvua vuodesta 2020 vuoteen 2021 on ollut lähes 50%.
 - 51-99 kertaa käyneiden osuus on kasvanut myös paljon, eli lähes 60% samana aikana.

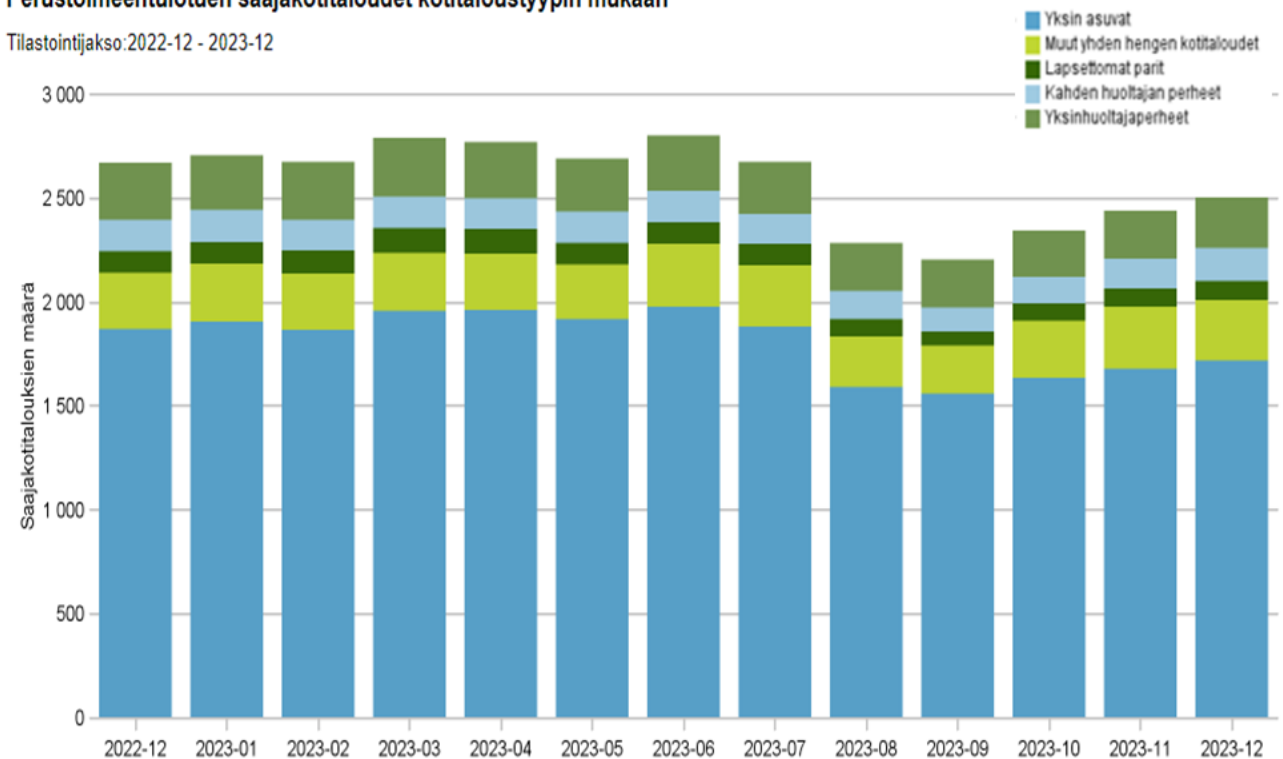

Työikäisten sosiaalipalvelut

- Kokonaisasiakasmäärä vuonna 2023 noin 5 550 asiakasta.
- Toiminnan luonteesta johtuen samalla asiakkaalla voi olla päällekkäisiä palveluja.
- Suunnitelmallinen sosiaalityö 2736 asiakasta.
- Erityisasumispalvelut 1164 asiakasta.
- Kuntouttavat palvelut 1653 asiakasta.
- Työttömiä henkilöitä työvoimasta oli 11,9 % (12/23), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 28,9 %.
- Harkinnanvaraista toimeentulotukea vuonna 2023 sai 3961 kotitaloutta.
- Kelan myöntämää toimeentulotukea saa noin 3,3 % väestöstä.
- Suurin osa perustoimeentulotukea saavista on yksin asuvia.

Perustoimeentulotuen saajakotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan

Tilastointijakso: 2022-12 - 2023-12

LUONNOS

Palveluverkko

Palveluverkko

Hyvinvointi-/Sosiaali- ja terveyskeskuksen ympärillä on hyvinvointi-/sosiaali- ja terveysasemien ja hyvinvointi-/sosiaali- ja terveys pisteiden verkosto.

Valinnanvapaus lisääntyy: Asiakas voi asioida missä tahansa hyvinvointialueen palvelupaikassa valintansa mukaan.

Palvelujärjestelmän uudistaminen turvaa palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden, mahdollistaa asiakkaan valinnanvapauden sekä varmistaa henkilöstön riittävyyden, samalla taloutta tasapainottaen.

OmaSavo-digipalvelut

- Oma- ja itsehoito
- Terveysneuvonta
- Kuntoutusohjeet
- Mittaukset ja seurannat
- Oirekartoitukset ja kyselyt (hoidon- tai palveluntarpeen arviointi)
- Reseptien uusinnat
- Yhteydenottopyynnöt, ajanvaraukset ja –peruutukset
- Hoitotarvike- ja välinetilaukset
- Sähköiset lomakkeet
- Avunpyyntö- ja huoli-ilmoitukset
- Chatit, videovastaanotot ja –tapaamiset
- Etähoito ja pitkäaikaisten hoitojen seuranta (digihoitopolut)
- Ammattilaisten välinen etäkonsultointi

Avoinna 5-7 päivää/viikko

Hyvinvointikeskus/ Sosiaali- ja terveyskeskus

Laaja palveluvalikoima
Terveystuon kireelliset ja kireettömät vastaanotot
Näytteenotto ja kuvantaminen
Työkäisten sosiaalipalvelut
Perheiden, vammaisten ja ikääntyneiden palvelut

Avoinna arkisin

Hyvinvointiasema/ Sosiaali- ja terveysasema

Suppeampi palveluvalikoima
Terveystuon kireettömät vastaanotot ajanvarauksella
Osassa näytteenotto- ja kuvantamispalveluja
Työkäisten sosiaalipalveluja
Perheiden, vammaisten ja ikääntyneiden palveluja

Hyvinvointipiste/ Sosiaali- ja terveispiste

Hyvinvointialueen liikkuvien palveluiden palvelupaikka
Palveluvalikoima ja aukiolo muotoutuu paikallisen palvelutarpeen perusteella ja voi vaihdella vuoden aikana (esim. rokotukset)

Hoidon jatkuvuuden kehittäminen

RRP 4 valtionavustushaku

INV1: Hoidon jatkuvuusmalli: OmaTiimi-mallin käyttöönotto

Opetus-
vastaanotto 2.0
(UEF, Savonia)

INV2: Hyvinvoinnin
monialainen
digitaalinen
palvelutarjotin

INV4: Hoidon
jatkuvuusmallin digi-
ratkaisut

Suomen kestävän kasvun ohjelman neljäs valtionavustushaku, RRP4

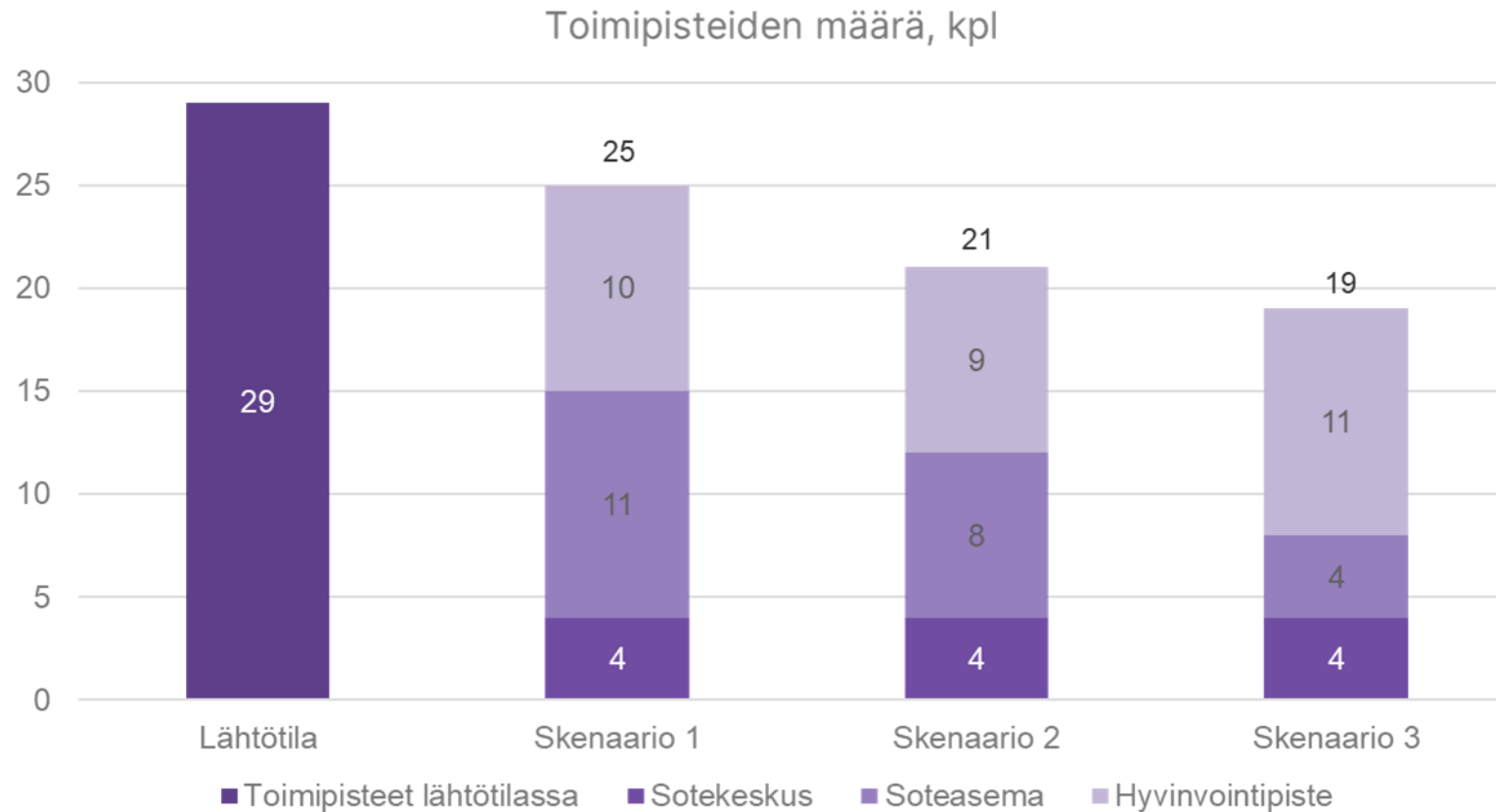
- Haettavana 16.3 milj.
- Haku päättyy 15.2.2024
- Pohjois-Savon hyvinvointialueelle haetaan noin 2,7 milj. euroa.
- Avustus käytössä 1.1.2024 - 31.12.2025
- Haulla täydennetään aiemmin avustusta saaneiden RRP-hankkeiden (2023-2025) toimenpiteitä pilarin 4 osalta.
- Pohjalla oltava hoidon jatkuvuutta parantavaa kehittämistyötä, johon hoidon jatkuvuusmallin mukainen kehittäminen linkittyy.
- Mallissa toteutettava hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta edistäviä digitaalisia ratkaisuja.

- **Otetaan käyttöön OmaTiimi-malli koko hyvinvointialueella.** Kohdentuu kiireettömän asiakkaan asiaan (pitkäaikaissairaat, monisairaat ja paljon palveluja käyttävät). Asiakkaalle nimetään omahoitaja ja ensisijaisesti omalääkäri tai OmaTiimin lääkäri. OmaTiimi-mallissa on myös kuntoutuksen ja mielenterveys- ja päihdetyön osaamista sekä sosiaalialan konsultatiivista tukea tarveperusteisesti.
 - Indikaattori: 7 vrk:n sisällä toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus kasvaa 80%:iin
- **Käynnistetään Opetusvastaanotto 2.0**, jossa monialaisesti harjoitellaan OmaTiimi-mallin mukaista työtapaa ja valmiuksia sekä Tarmoa-alustaa. Tavoitteena on, että jatkossa opetusvastaanotto tuottaa OmaTiimi-mallin mukaisesti palvelua kohderyhmän hyvinvointialueen asiakkaalle.
- **Otetaan käyttöön Tarmoa –hyvinvoinnin monialainen digitaalinen palvelutarjotin** (odottaa hyvinvointialueen päätöstä 13.2.).
- **Otetaan käyttöön rakenteinen terveys- ja hoitosuunnitelma OmaTiimi-mallissa** pitkäaikaisesti sairaiden ja paljon palveluja käyttävien asiakasryhmässä.
- **Edistetään asiakkuuden hallintajärjestelmän tiedon hallinnan kehittämistä** (tarkentuu).

LUONNOS

Skenaariot

Vastaanottopalveluiden toimipisteverkko eri skenaarioissa

Palveluverkon rakenne

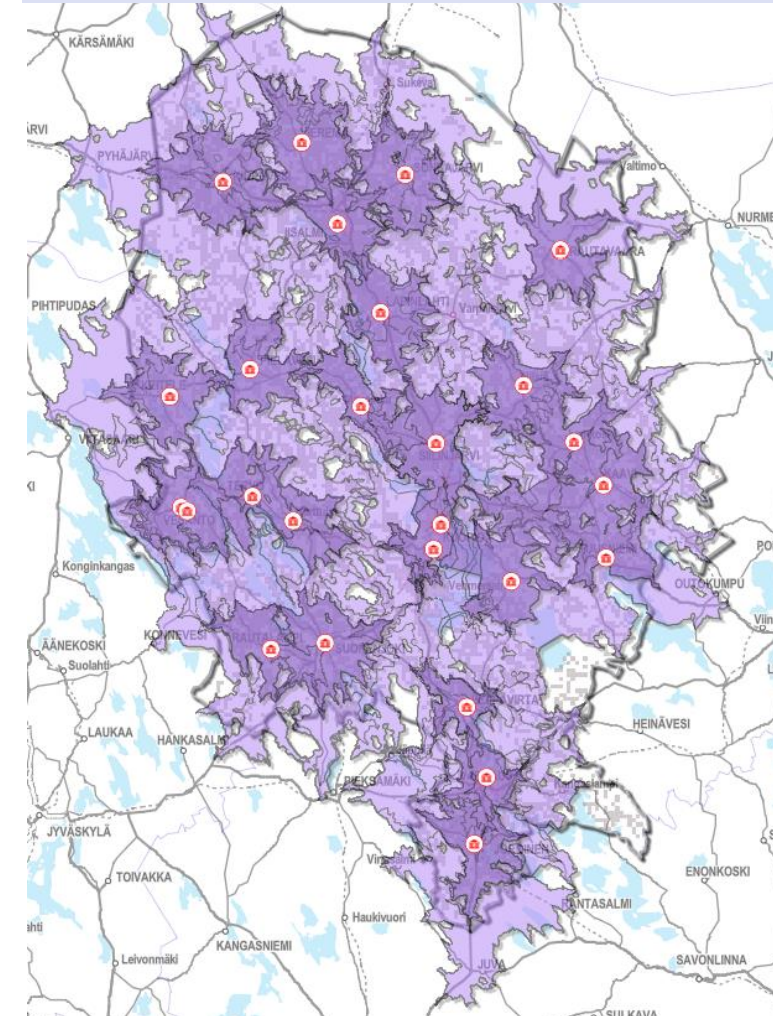
- Perustuu alueellisiin laajan palveluntarjonnan sosiaali- ja terveyskeskuksiin, joita tukevat paikallisten sosiaali- ja terveysasemien ja hyvinvointipisteiden verkko.
- Vuodeosastoja ja erikoislääkäripalveluja tarjotaan sosiaali- ja terveyskeskuksissa.
- Sosiaali- ja terveysasemien ja hyvinvointipisteiden resursoinnissa hyödynnetään laajasti liikkuvia resursseja.

Skenaario 1: Laaja

LUONNOS

NYKYINEN TOIMIPISTEVERKOSTO			Skenaario 1 Laaja					
Nykyinen toimipiste Pohjois-Savo HVA	Väkiluku		Sote-keskus (5-7 vrk)	Sote-asema (5vrk)	Hyvinvointipiste (osa-aikainen)	Toimipiste poistuu	Etäpalvelut	
	2023 248 176	Toimipist. väestö*)					Etävas- taanotto	Asiointi
Iisalmi, Kampus terveys	20 607		x				x	x
Kiuruvesi, terveyskeskus	7 475			x			x	x
Sonkajärvi, terveyskeskus	3 635			x			x	x
Vieremä, terveyskeskus	3 389				x		x	x
Rautavaara, terveyskeskus	1 425				x		x	x
Lapinlahti, terveyskeskus	8 972			x			x	x
Lapinlahti, Varpaisjärvi, terveysasema		2 800				x	x	x
Maaninka, terveysasema		3 419			x		x	x
Nilsinä, terveysasema		5 664		x			x	x
Siilinjärvi, terveyskeskus	21 300		x				x	x
Siilinjärvi, Vuorela, terveyskeskus		2 843				x	x	x
Juankoski, terveyskeskus		4 117		x			x	x
Kaavi, terveysasema	2 628				x		x	x
Kuopio, terveyskeskus, pääterveysasema	124 011		x				x	x
Kuopio, Pyörö terveysasema		22 000		x			x	x
Kuopio, Riistavesi, terveysasema		2 043				x	x	x
Tuusniemi, terveyskeskus	2 313				x		x	x
Vehmersalmi, terveysasema		1 732			x		x	x
Karttula, terveysasema		3 175		x			x	x
Keitele, terveyskeskus	2 034				x		x	x
Pielavesi, terveyskeskus	4 073			x			x	x
Rautalampi, terveyskeskus	2 932				x		x	x
Suonenjoki, terveysasema	6 710			x			x	x
Tervo, terveyskeskus	1 410				x		x	x
Vesanto, terveysasema	1 893			x			x	x
Joroinen, terveysasema	4 591				x		x	x
Leppävirta, terveyskeskus	9 060			x			x	x
Varkaus, Aalto hyvinvointikeskus	19 718		x				x	x
Varkaus, Kangaslampi terveysasema						x	x	x
*väestöpohja perustuu kunnanosa-alueiden väestöpohjaan			4	11	10	4	29	29

Huom. Juankoskella ja Suonenjoella tuotetaan akuuttivastaantoton palveluja. Suonenjoen ja Leppävirran osalta tarvitaan investointitarkaisut.

Saavutettavuus 15 min

223 592 asukasta (91%)

Saavutettavuus 30 min

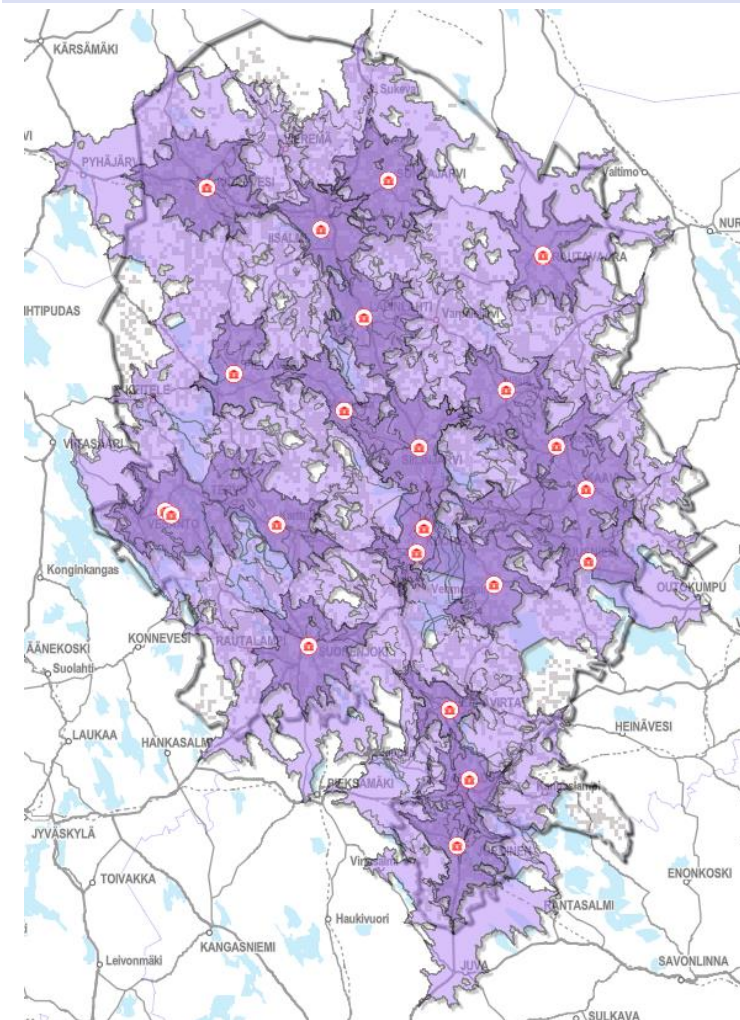
244 618 asukasta (100%)

Skenaario 2: Maltillinen

LUONNOS

NYKYINEN TOIMIPISTEVERKOSTO		Skenaario 2 Maltillinen						
Nykyinen toimipiste Pohjois-Savo HVA	Väkiluku		Sote-keskus (5-7 vrk)	Sote-asema (5vrk)	Hyvinvointipiste (osa-aikainen)	Toimipiste poistuu	Etäpalvelut	
	2023 248 176	Toimipist. väestö*)					Etävas- taanotto	Asiointi
Iisalmi, Kampus terveys	20 607		x				x	x
Kiuruvesi, terveyskeskus	7 475			x			x	x
Sonkajärvi, terveyskeskus	3 635				x		x	x
Vieremä, terveyskeskus	3 389					x	x	x
Rautavaara, terveyskeskus	1 425				x		x	x
Lapinlahti, terveyskeskus	8 972			x			x	x
Lapinlahti, Varpaisjärvi, terveysasema		2 800				x	x	x
Maaninka, terveysasema		3 419			x		x	x
Nilsinä, terveysasema		5 664		x			x	x
Siilinjärvi, terveyskeskus	21 300		x				x	x
Siilinjärvi, Vuorela, terveyskeskus		2 843				x	x	x
Juankoski, terveyskeskus		4 117		x			x	x
Kaavi, terveysasema	2 628				x		x	x
Kuopio, terveyskeskus, pääterveysasema	124 011		x				x	x
Kuopio, Pyörö terveysasema		22 000		x			x	x
Kuopio, Riistavesi, terveysasema		2 043				x	x	x
Tuusniemi, terveyskeskus	2 313				x		x	x
Vehmersalmi, terveysasema		1 732			x		x	x
Karttula, terveysasema		3 175			x		x	x
Keitele, terveyskeskus	2 034					x	x	x
Pielavesi, terveyskeskus	4 073			x			x	x
Rautalampi, terveyskeskus	2 932					x	x	x
Suonenjoki, terveysasema	6 710			x			x	x
Tervo, terveyskeskus	1 410					x	x	x
Vesanto, terveysasema	1 893				x		x	x
Joroinen, terveysasema	4 591				x		x	x
Leppävirta, terveyskeskus	9 060			x			x	x
Varkaus, Aalto hyvinvointikeskus	19 718		x				x	x
Varkaus, Kangaslampi terveysasema						x	x	x
*)väestöpohja perustuu kunnanosa-alueiden väestöpohjaan			4	8	9	8	29	29

Huom. Juankoskella ja Suonenjoella tuotetaan akuuttivastaantoton palveluja. Suonenjoen ja Leppävirran osalta tarvitaan investointiratkaisut.

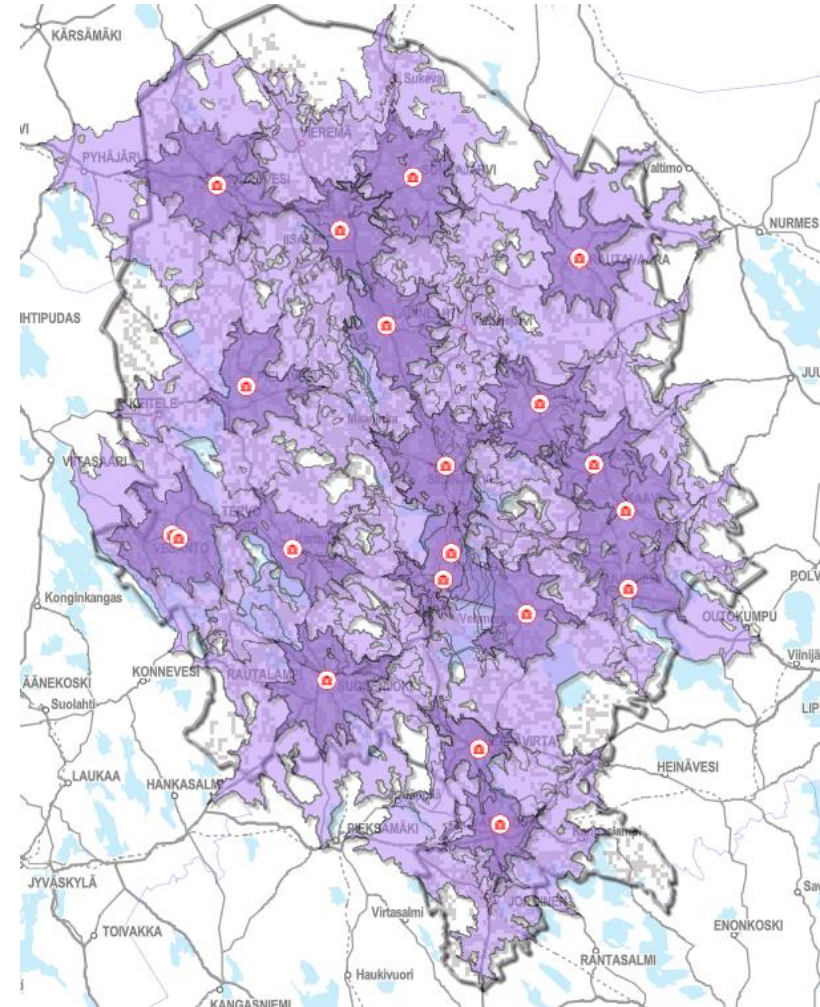
Saavutettavuus 15 min	216 888asukasta (89%)
Saavutettavuus 30 min	244 169 asukasta (100%)

Skenaario 3: Tiivis

LUONNOS

NYKYINEN TOIMIPISTEVERKOSTO		Skenaario 3 Tiivis						
Nykyinen toimipiste Pohjois-Savo HVA	Väkiluku		Sote-keskus (5-7 vrk)	Sote-asema (5vrk)	Hyvinvointipiste (osa-aikainen)	Toimipiste poistuu	Etäpalvelut	
	2023 248 176	Toimipist. väestö*)					Etävas- taanotto	Asiointi
Iisalmi, Kampus terveys	20 607		x				x	x
Kiuruvesi, terveyskeskus	7 475				x		x	x
Sonkajärvi, terveyskeskus	3 635				x		x	x
Vieremä, terveyskeskus	3 389					x	x	x
Rautavaara, terveyskeskus	1 425				x		x	x
Lapinlahti, terveyskeskus	8 972			x			x	x
Lapinlahti, Varpaisjärvi, terveysasema		2 800				x	x	x
Maaninka, terveysasema		3 419				x	x	x
Nilsjä, terveysasema		5 664			x		x	x
Siilinjärvi, terveyskeskus	21 300		x				x	x
Siilinjärvi, Vuorela, terveyskeskus		2 843				x	x	x
Juankoski, terveyskeskus		4 117		x			x	x
Kaavi, terveysasema	2 628				x		x	x
Kuopio, terveyskeskus, pääterveysasema	124 011		x				x	x
Kuopio, Pyörö terveysasema		22 000		x			x	x
Kuopio, Riistavesi, terveysasema		2 043				x	x	x
Tuusniemi, terveyskeskus	2 313				x		x	x
Vehmersalmi, terveysasema		1 732			x		x	x
Karttula, terveysasema		3 175			x		x	x
Keitele, terveyskeskus	2 034					x	x	x
Pielavesi, terveyskeskus	4 073				x		x	x
Rautalampi, terveyskeskus	2 932					x	x	x
Suonenjoki, terveysasema	6 710			x			x	x
Tervo, terveyskeskus	1 410					x	x	x
Vesanto, terveysasema	1 893				x		x	x
Joroinen, terveysasema	4 591					x	x	x
Leppävirta, terveyskeskus	9 060				x		x	x
Varkaus, Aalto hyvinvointikeskus	19 718		x				x	x
Varkaus, Kangaslampi terveysasema						x	x	x
*)väestöpohja perustuu kunnanosa-alueiden väestöpohjaan			4	4	11	10	29	29

Huom. Juankoskella ja Suonenjoella tuotetaan akuuttivastaantoton palveluja. Suonenjoen ja Leppävirran osalta tarvitaan investointiratkaisut.

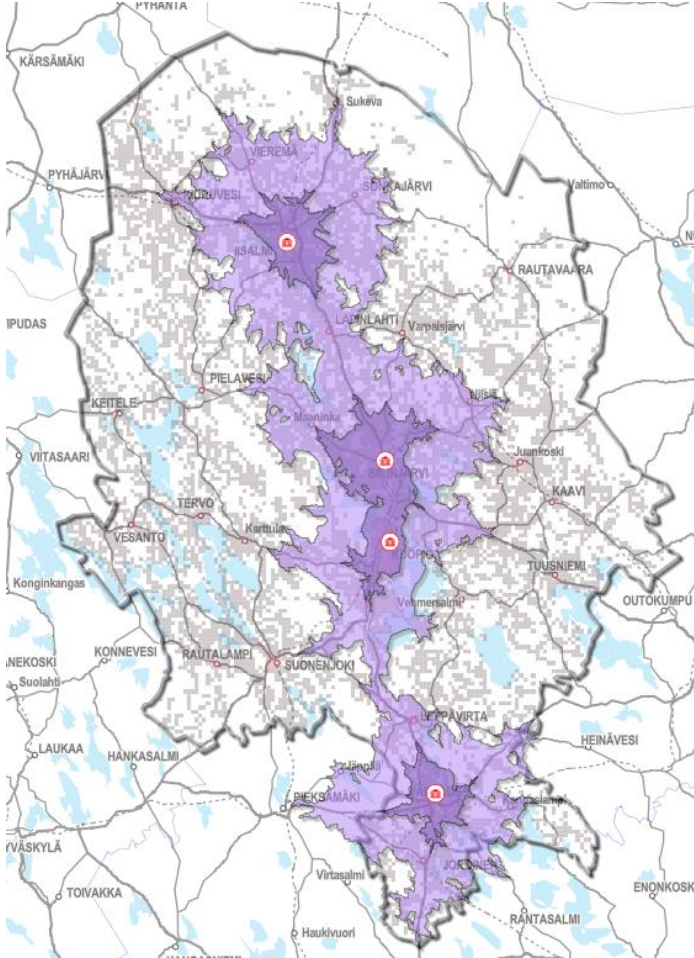

Saavutettavuus 15 min	212 540 asukasta (87%)
Saavutettavuus 30 min	243 981 asukasta (100%)

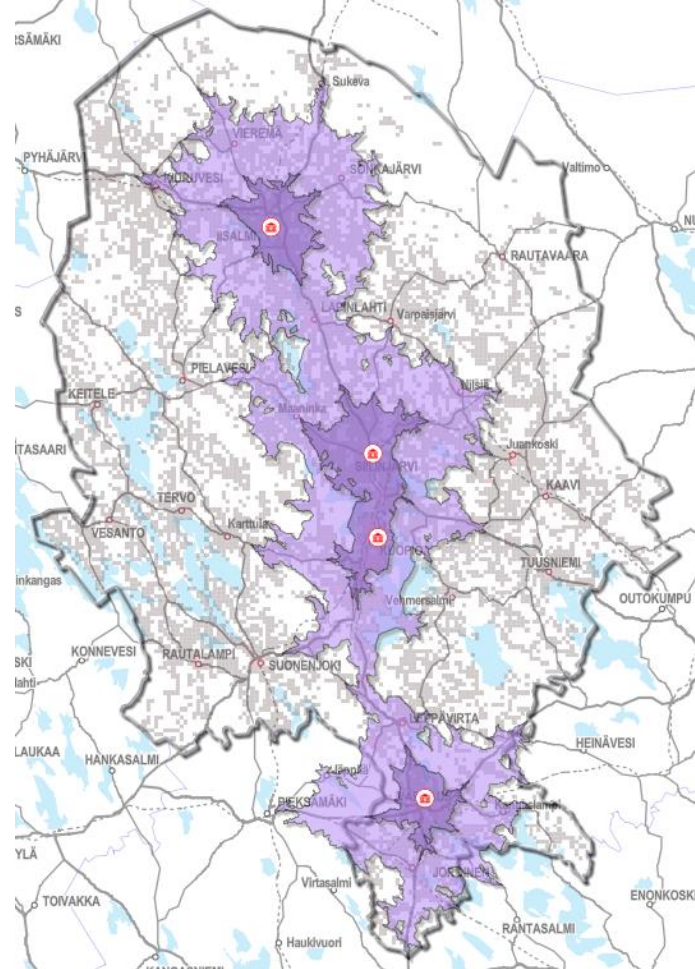
Sosiaali- ja terveyskeskukset, skenaariot 1, 2, ja 3

LUONNOS

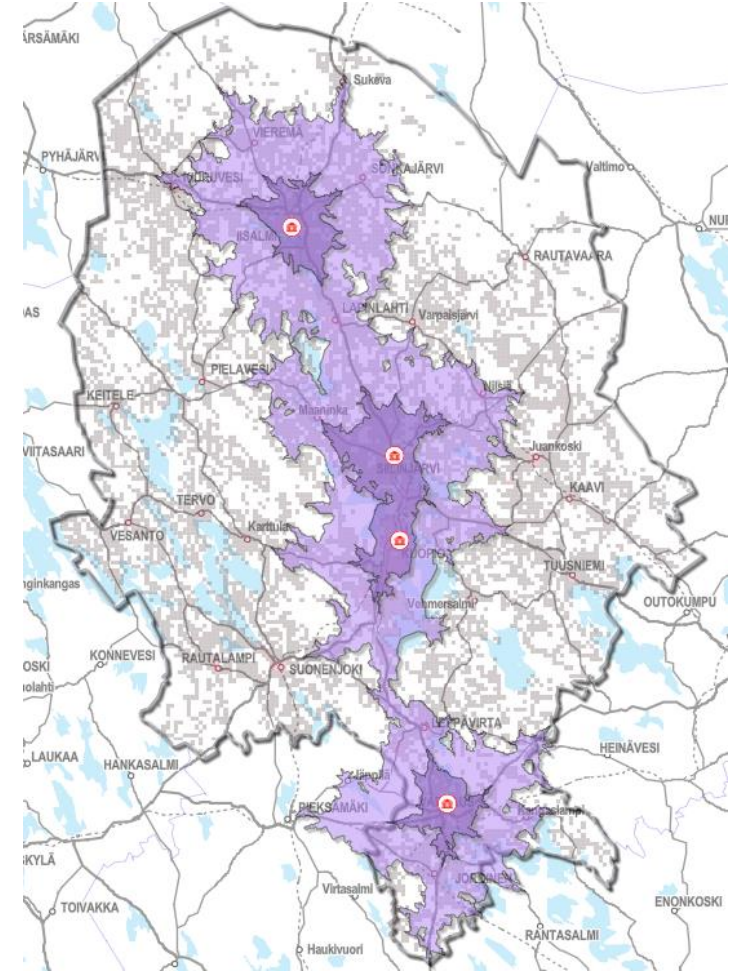
Skenaario 1: 15 ja 30 min

Skenaario 2: 15 ja 30 min

Skenaario 3: 15 ja 30 min

	Skenaario 1	Skenaario 2	Skenaario 3
Sotokeskus 15 min	159 441 Asukasta (65%)	159 441 Asukasta (65%)	159 441 Asukasta (65%)
Sotokeskus 30 min	204 479 Asukasta (83%)	204 479 Asukasta (83%)	204 479 Asukasta (83%)

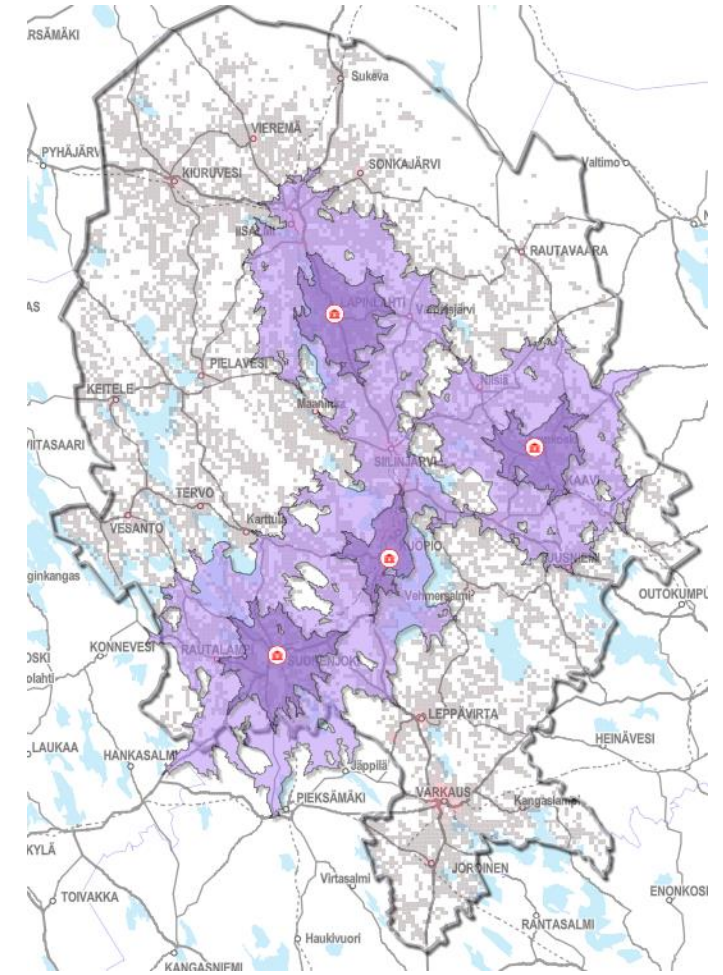
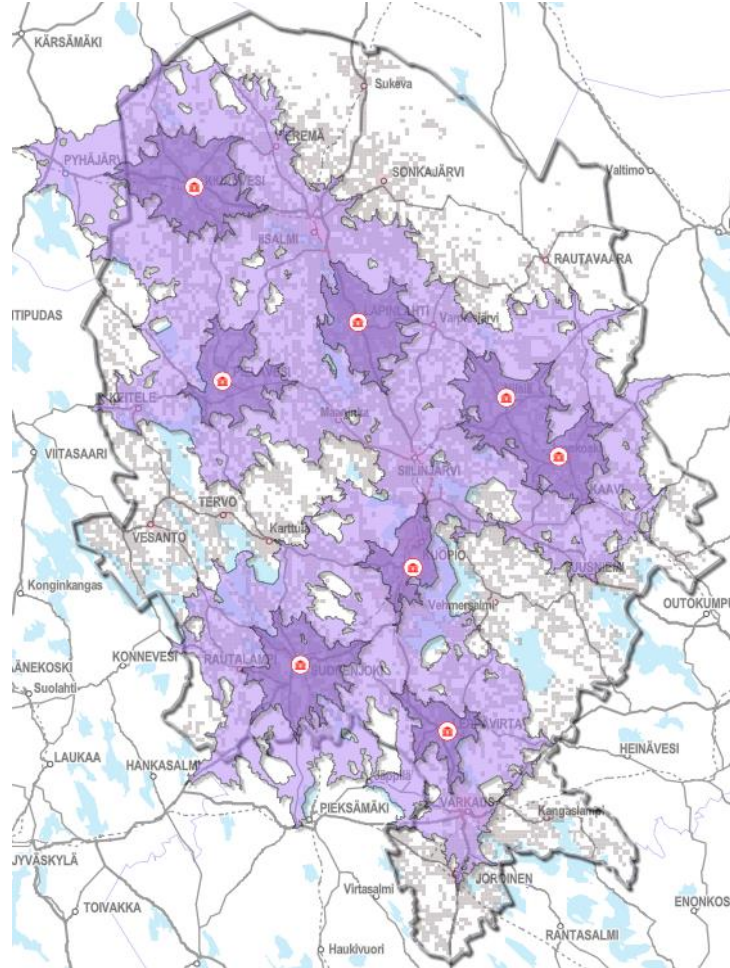
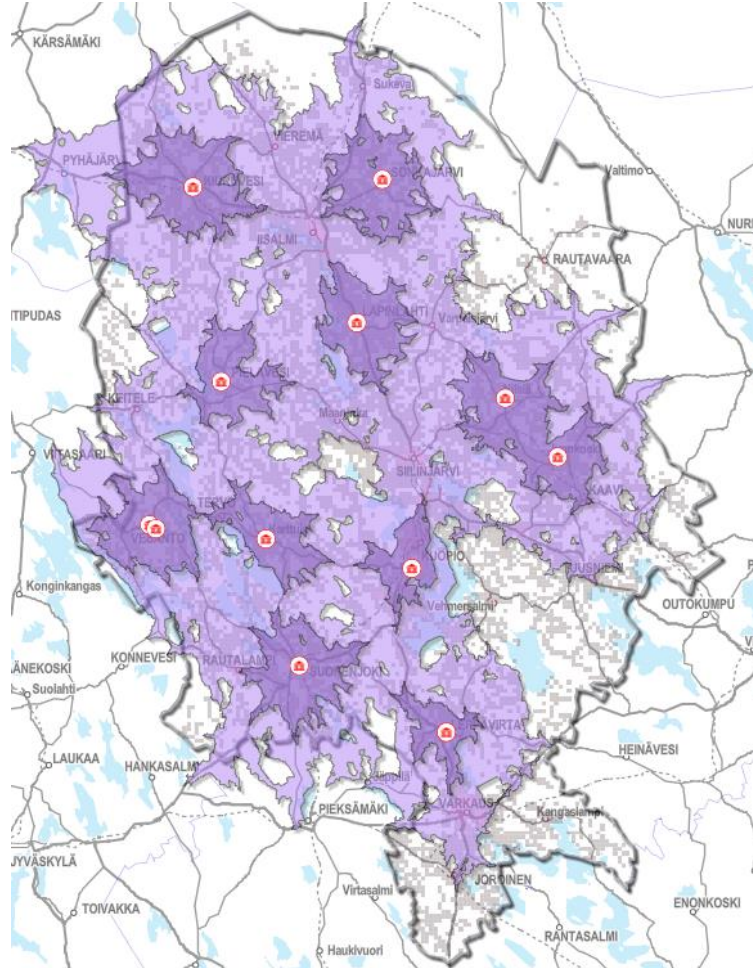
Sosiaali- ja terveysasemat, skenaariot 1, 2 ja 3

LUONNOS

Skenaario 1: 15 ja 30 min

Skenaario 2: 15 ja 30 min

Skenaario 3: 15 ja 30 min

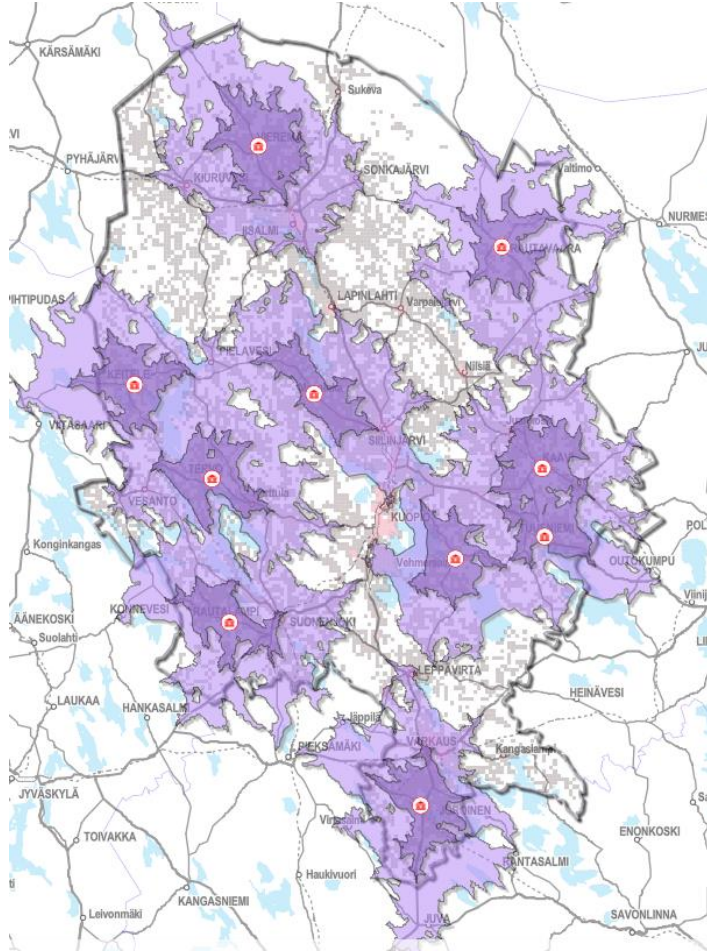

	Skenaario 1	Skenaario 2	Skenaario 3
Soteasema 15 min	149 282 Asukasta (57%)	140 723 Asukasta (57%)	119 757 Asukasta (49%)
Soteasema 30 min	237 126 Asukasta (93%)	228 457 Asukasta (93%)	180 521 Asukasta (74%)

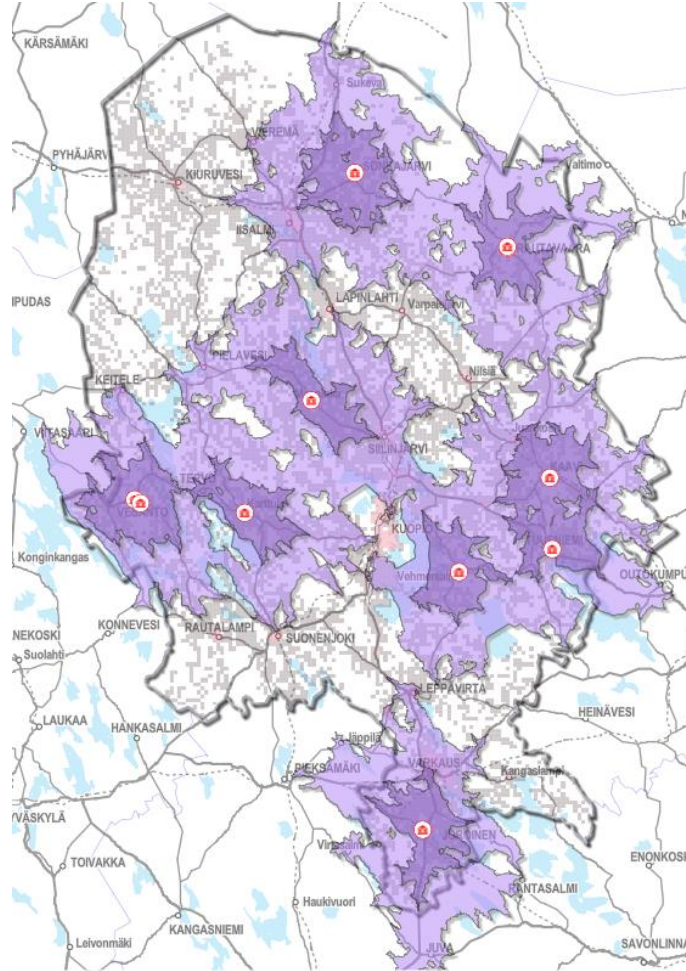
Hyvinvointipisteet, skenaariot 1, 2 ja 3

LUONNOS

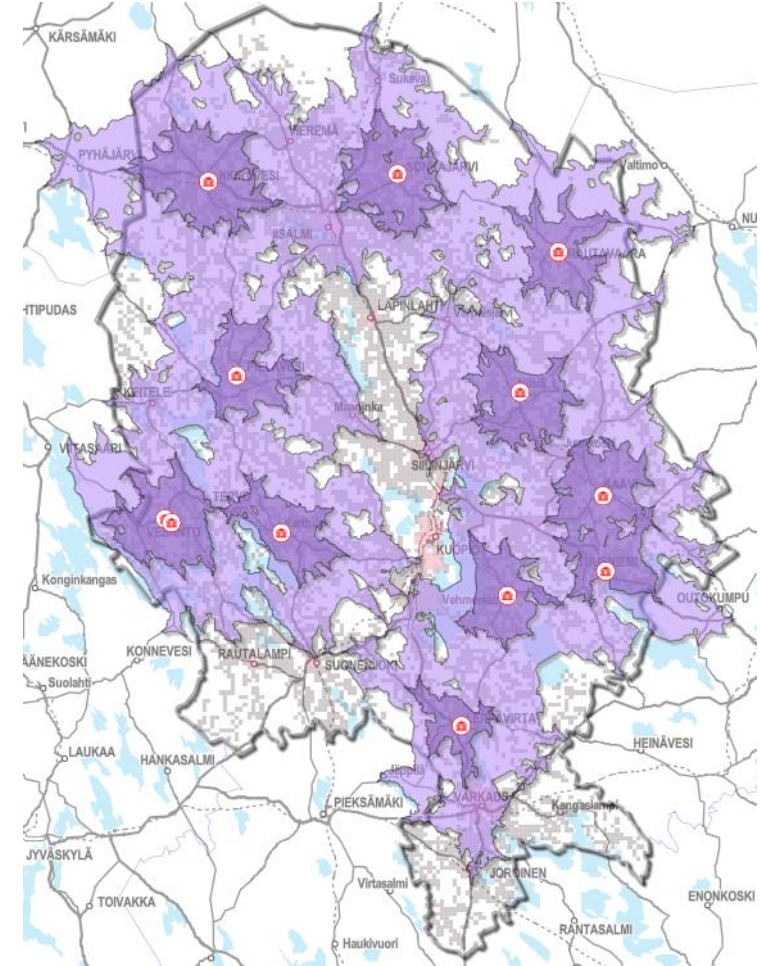
Skenaario 1: 15 ja 30 min

Skenaario 2: 15 ja 30 min

Skenaario 3: 15 ja 30 min

	Skenaario 1	Skenaario 2	Skenaario 3
Hyvinvointipiste 15 min	44 008 Asukasta (18%)	38 286 Asukasta (16%)	39 128 Asukasta (16%)
Hyvinvointipiste 30 min	169 600 Asukasta (69%)	162 238 Asukasta (66%)	132 914 Asukasta (54%)

Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus

Tausta ja nykytila

Nykytila ja keskeiset haasteet

Henkilöstön saatavuus

- Henkilöstövaje kasvaa jatkuvasti ja ohjaa merkittävästi toiminnan suunnittelua.
- Hoitohenkilökunnan ennuste vuonna 2032 (tarpeeseen verraten)
 - Lähihoitajat -16,3 %
 - Sairaanhoidajat -23.2 %

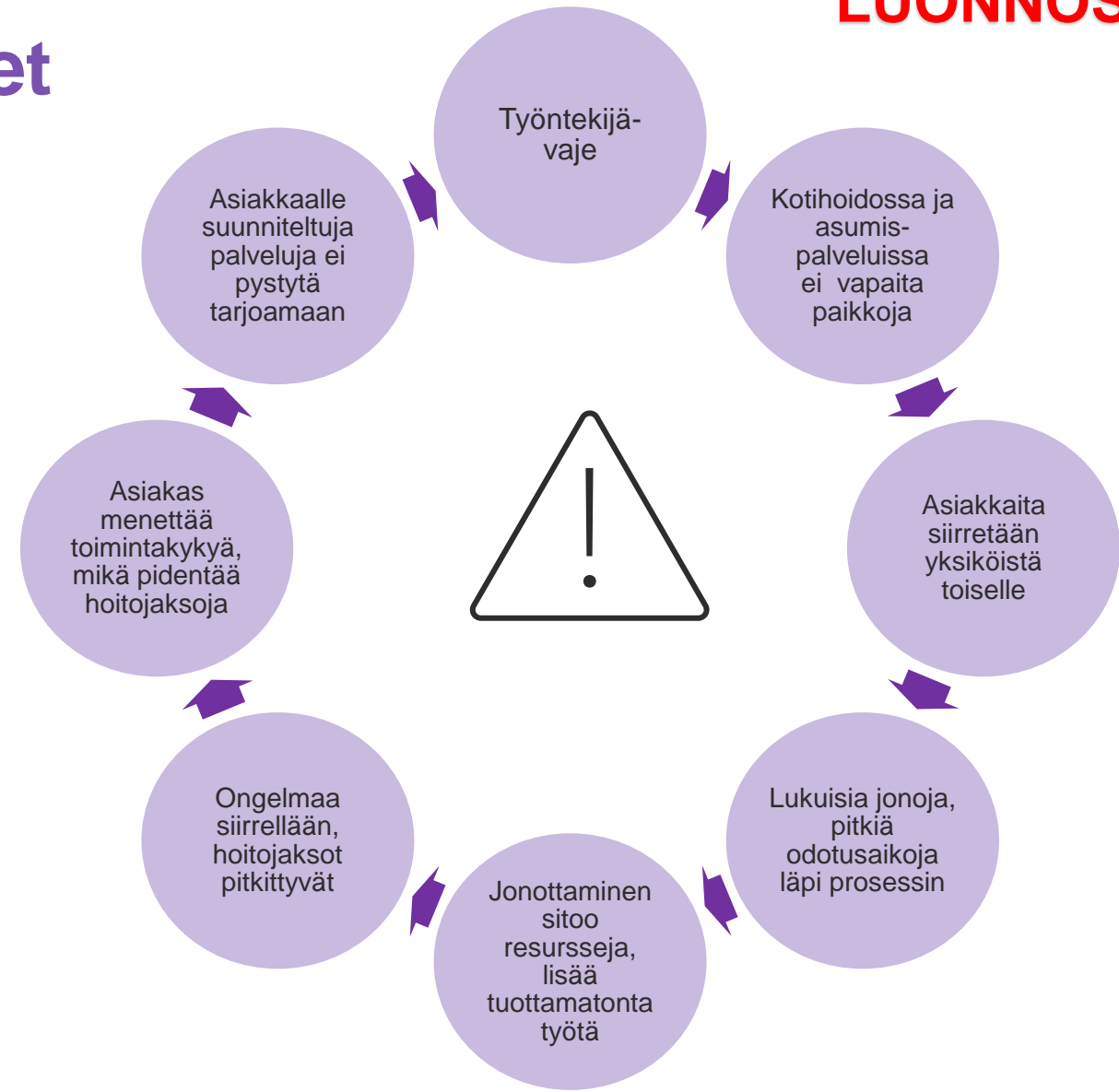
Talouden haasteet

- Hyvinvointialueen rahoituspohja ei riitä ylläpitämään nykyisen kaltaista toimintaa.

Hoivan tarpeen kasvu

- Ikääntyvien, yli 75-vuotiaiden, määrä kasvaa:
 - Vuonna 2023 ikääntyviä oli 29750 henkilöä
 - Vuoden 2030 ennuste on 39478 henkilöä
 - Vuoden 2040 ennuste on 45238 henkilöä

Rakenteellinen jonoutuminen asiakasprosessin eri vaiheissa

Toiminnan nykyrakenne

- **Eriytyneitä rakenteita**, jossa erikoissairaanhoidon perusterveydenhuolto ei ole suunniteltu toimimaan yhdessä.
 - Eriytynyt rakenne on osaltaan johtanut siihen, että potilaat ovat väärissä paikoissa jonottamassa seuraavaan vaiheeseen.
- Kokonaisprosessi asiakkaan tai henkilöstön työnjaon näkökulmasta ei ole optimaalinen.
 - Potilaan oma arkiympäristö ja toimintakyky ei useinkaan ole asiakas- ja hoitopolkujen keskiössä.
 - Eri ammattiryhmät tarkastelevat eri asioita.
- **Toimintamallit eivät tue iäkkään kuntoutumista omaan kotiin eikä osastosiirtely tuota asiakkaalle lisäarvoa.**
 - Kotiutus käytännöt ovat vaihdelleet eri yksiköiden välillä eikä potilaan kotiuttaminen ole samankaltainen, samoihin kriteereihin perustuva prosessi.
 - Siirrot eri portaissa eivät tuota lisäarvoa potilaiden toipumiselle: jonossa odottaminen vähentää toimintakykyä ja toipuminen jonoissa ei etene.
 - KYSissä odottaa päivittäin 10 – 30 potilasta jatkohoitoon peruspalveluiden vuodeosastoille, jossa puolestaan päivittäin odottaa 150-170 potilasta pääsyä hoivapalveluihin tai kotiin annettaviin palveluihin.
 - Lisäksi reilu 200 henkilöä jonottaa asumispalveluihin lyhytaikaispaikoilla tai kotona.
- Arvio tuetun kotiutumisen mahdollisuuksista tehdään hajanaisesti ilman kotiin vietyjen palvelujen sisällön ymmärtämistä.
- **Liikkuvien ja kotiin vietyjen sairaalatasoisten palvelujen koko potentiaalia ei ole hyödynnetty**, vaan on pysytty kiinteissä rakenteissa.
- Paikkamäärien lisäys ei poista yllä esitettyjä haasteita.

Muutoksen ydinkohdat

Osastopalvelut, kotiutusyksikkö ja liikkuva sairaala

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon osastopalvelut integroituvat toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Kotiutusyksikkö arvioi sairaalassa olevien kotikuntoisuutta ja kotiutumisen mahdollisuutta muita ammattilaisia tukien.

- Henkilöstöresurssia kasvatetaan osastoilta vapautuvan henkilöstöresurssin kautta.

Liikkuva sairaala järjestää terveydenhoidollisia palveluja suoraan kotiin tai päivystyksestä ja sairaalasta kotiutumisen jälkeen tilanteissa, jossa kokonaisterveydentila ei vaadi osastohoitoa.

- Liikkuva sairaalan paikkamäärää kasvatetaan.
- Potilaspaikkamäärää kasvatetaan asteittain nykytilan noin 70 potilaspaikasta noin 160 potilaspaikkaan.

Kotihoito ja asumispalvelut

Kotihoidon peittävyystavoitteena ylläpidetään 16% yli 75-vuotiaiden vuosittaisesta määrästä, henkilöstömäärä kasvaa hallitusti.

Yhteisöllinen asuminen muodostuu kotihoidon sisälle.

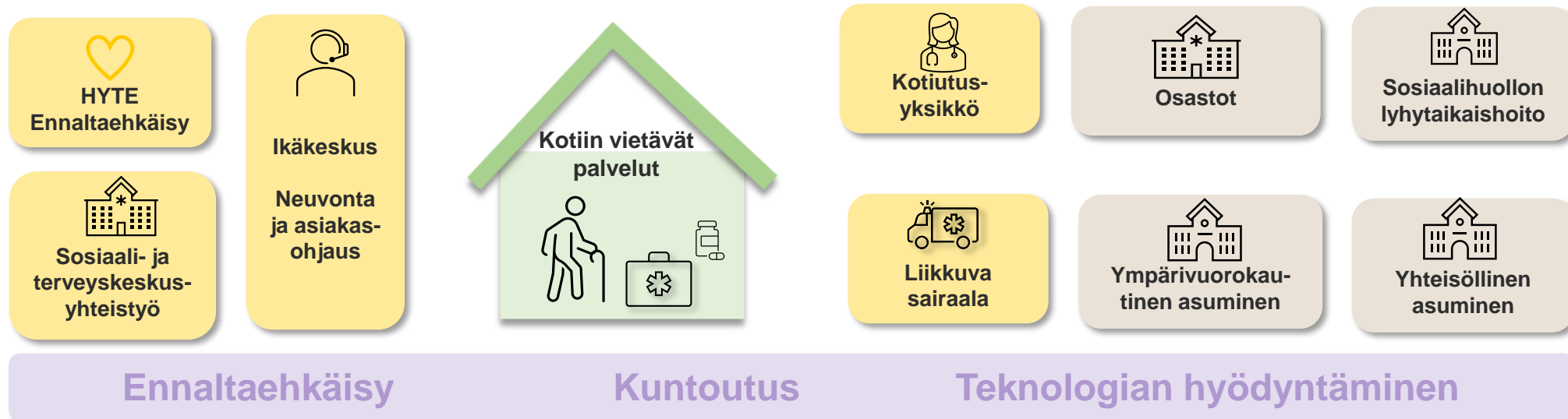
- Yhteisöllinen asumisen (uusi, kevyemmin tuettu asumismuoto) tavoitteena pidetään noin 2-4% peittävyttä yli 75-vuotiaiden vuosittaisesta määrästä.
- Asiakkaat tulevat pääsääntöisesti kotihoidon palveluiden piiristä.

Ympäri vuorokautinen asuminen

muuttuu: peittävyys laskee asumispaikkojen ja henkilöstönmäärän pysyessä samana.

- Peittävyys on tällä hetkellä n. 8%, muutoksessa siirrytään kohti 6%.
- Muutos tapahtuu asteittain.

Millä rakenteella hoivan tarve vähenee?

Varhainen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy
Kolmas sektori, omaisyhteistyö ja HYTE osana sosiaali- ja terveyskeskuksen palveluja

Vahvistetaan kotiin vietäviä palveluja

- Ennaltaehkäisevä moniammatillinen konsultatiivinen/ polikliininen toiminta
- Ensihoitopalvelun hoidon tarpeen arvion lisäksi hoidon suunnittelu ja toteutus
- Liikkuvan sairaalan ja alue-ensihoitoyksiköiden integraatio ja Liikkuvan sairaalan asiakasmäärän skaalaus tasolle 150 (200)
- Geriatrinen poliklinikka ja geriatrin konsultaatio, monialaiset sosiaali- ja terveys-asetat

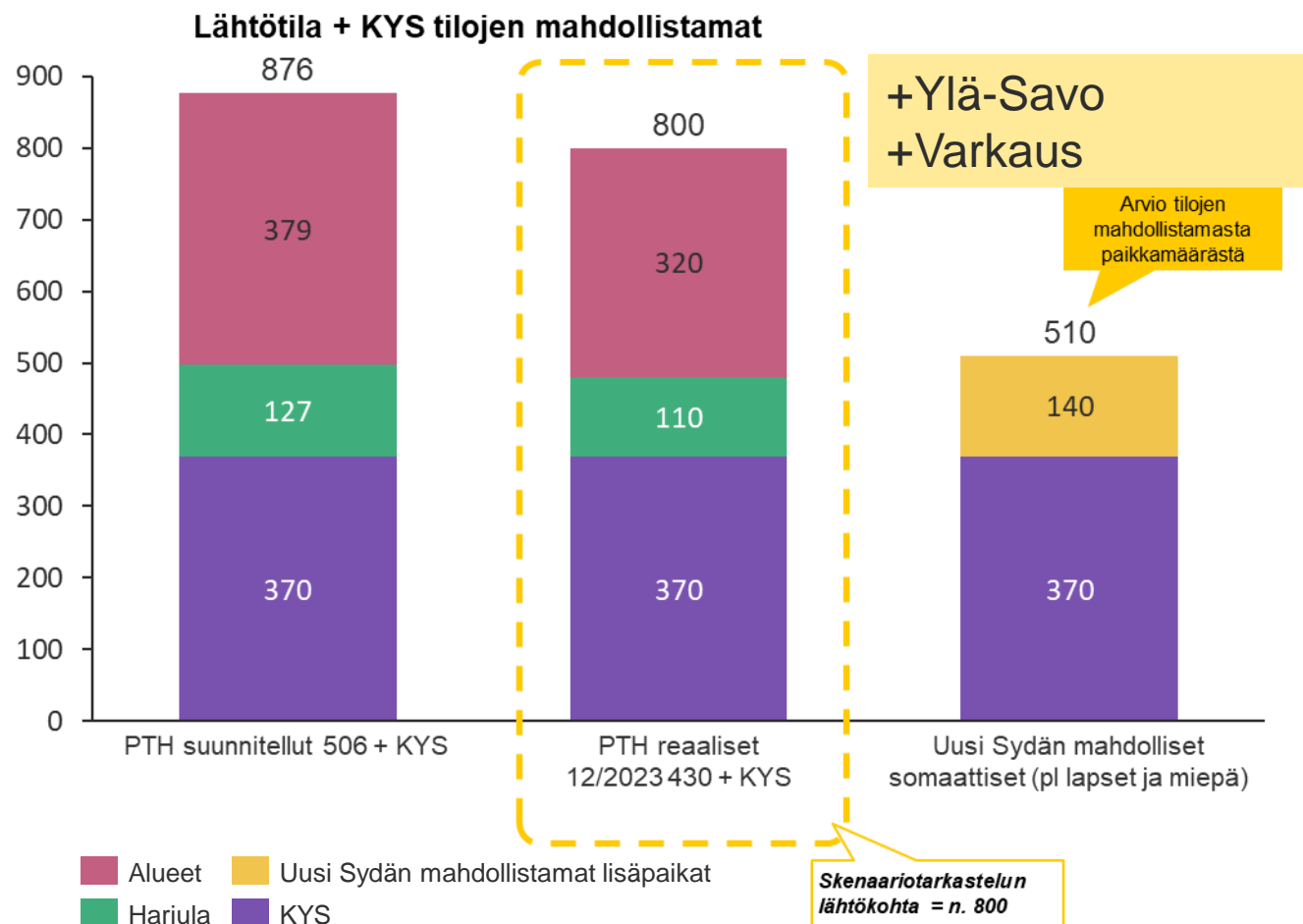
Vaikutetaan suoraan jatkohoitoon

- Mahdollistetaan hoidon jatko avopalveluina muiden raskeampien palvelujen sijaan
- Kuntoutus ja kotiuttaminen alkaa jo päivystykseen tai osastolle tullessa
- Kotiutusyksikön vahvistamien tasolle 75 htv (100)
- Kuntoutus: Resursointi ja vahvistaminen
- Liikkuva sairaala
- Osastosiirtoja ei tehdä, mikäli se ei tuota arvoa potilaalle

Vahva sosiaalihuollon ja terveydenhuollon sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio

Skenaariot - osastot

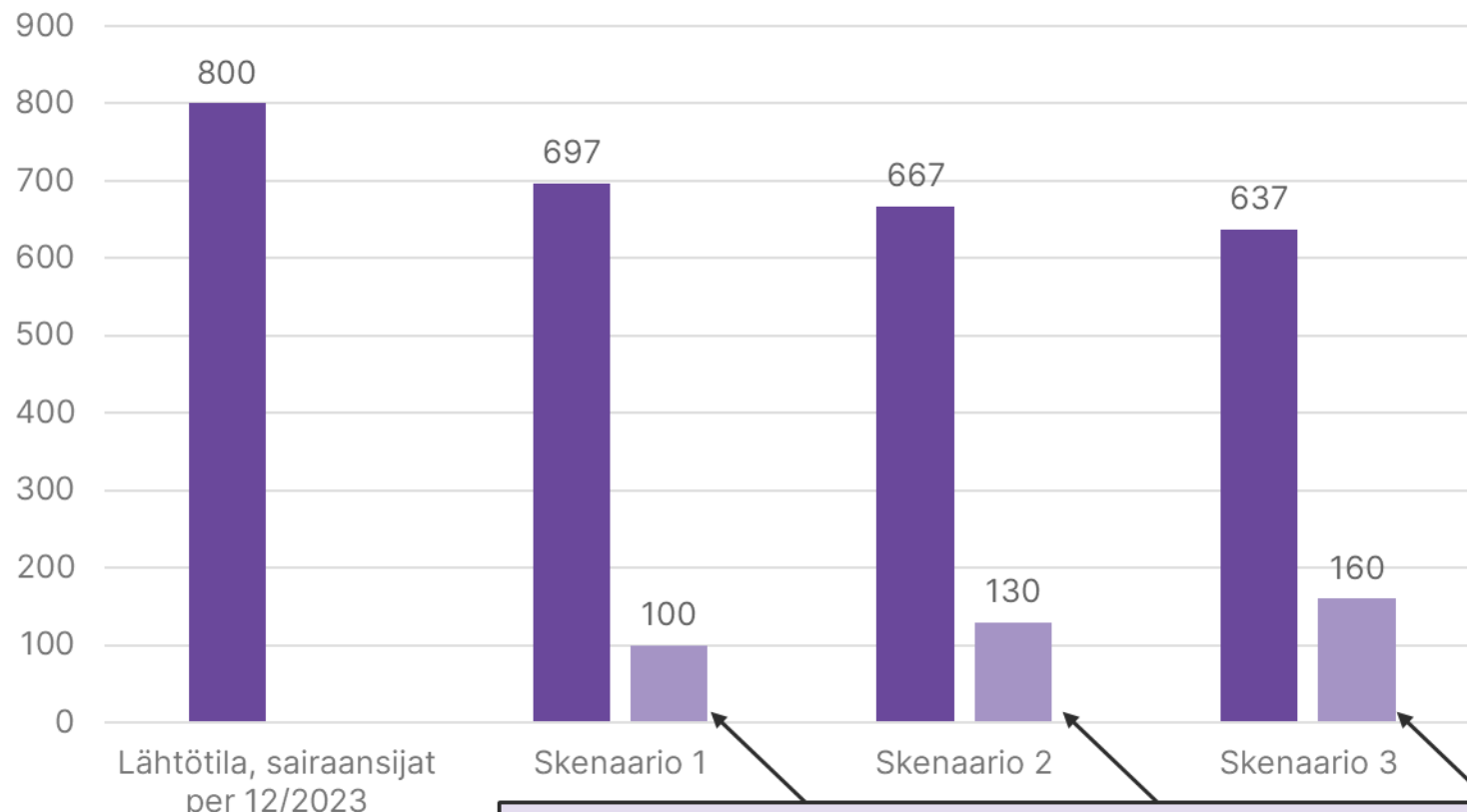
Tarkastelussa on noin 800 somaattisen hoidon vuodeosastopaikkaa

- PTH-toimipisteverkossa käytössä n. 430 sairaansijaa.
- KYS:ssä on n. 370 ss, joka kattaa somaattiset aikuispotilaat valvonta- ja teho-osastot mukaan lukien (ei sisällä lasten, nuorten tai mielenterveyspotilaiden paikkoja).
- Harjulan sulkeutuessa 2025 loppuun mennessä ko. paikat siirtyvät KYS-kampukselle.
 - Siirtyvä paikkamäärä on 110–120.
- ESH-PTH –integraatiolla tehostetaan toimintaa purkamalla jonoja ja uudistamalla toimintamallia.
 - Kokonaisprosessi tehostuu mm. siirtoja vähentämällä.
- Skenaariotarkastelun lähtökohtana käytetään reaalista kapasiteettia vuoden 2023 lopussa, n. 800.

Integroidut terveydenhuollon osastot ja liikkuva sairaala

Integroidut terveydenhuollon vuodeosastot, paikkojen lukumäärä

Liikkuvan sairaalan paikkamäärälisäykset eri skenaarioissa.

Muutos lähtötilaan verrattuna, paikkojen väheneminen	
Skenaario 1 – Laaja	-103
Skenaario 2 – Maltillinen	-133
Skenaario 3 - Tiivis	-163

Huomio:

- Skenaarioiden toteutuminen edellyttää toimintaprosessien tarkastelua ja tehostamista, toimintamallien muuttamista, etäpalveluiden lisäämistä, hoitajaksojen lyhentämistä, jonojen purkamista sekä PTH/ESH –kapasiteetti-integraatiota

Palveluverkon skenaariot

Skenaario	Laaja	Maltillinen	Tiivis
Johtava periaate	<ul style="list-style-type: none"> - Vuodeosastot KYS, Iisalmi, Varkaus, Siilinjärvi - KYSissä 30 lisäpaikkaa arviointiin ja kuntoutukseen - Harjulan paikat integroituvat KYSiin - Yhteensä 697 sairaansijaa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuodeosastot KYS, Iisalmi, Varkaus, Siilinjärvi - Harjulan paikat integroituvat KYSiin - Yhteensä 667 sairaansijaa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuodeosastot KYS, Iisalmi, Varkaus - Harjulan paikat integroituvat KYSiin - Yhteensä 637 sairaansijaa
Poistuvat osastot	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavi, Tuusniemi, Pielavesi, Karttula, Suonenjoki, Leppävirta, Juankoski, Lapinlahti 	<ul style="list-style-type: none"> - Aiemmat (Kys/ Keskinen arviointiyksikköä ei perusteta) 	<ul style="list-style-type: none"> - Aiemmat + Siilinjärvi
Paikkojen vähennys lähtötilaan (800) verrattuna	<ul style="list-style-type: none"> - 103 	<ul style="list-style-type: none"> - 133 	<ul style="list-style-type: none"> - 163
Lisäpanostukset	<ul style="list-style-type: none"> - Liikkuvan sairaalan paikkamäärä 100 - Kotiutusyksikkö: 50 HTV 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikkuvan sairaalan paikkamäärä 130 - Kotiutusyksikkö: 63 HTV 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikkuvan sairaalan paikkamäärä 160 - Kotiutusyksikkö: 75 HTV
Vahvuudet / hyödyt	<ul style="list-style-type: none"> - Muutos nykytilaan kohtuullinen - Nykyisten resurssien hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvä kustannusvaikutus ilman merkittäviä riskejä 	<ul style="list-style-type: none"> - Kustannusvaikutus merkittävä - Kotiutusyksikön ja kotisairaalan skaalaus - Hyvät edellytykset kohdistaa resurssit uudelleen
Riskit	<ul style="list-style-type: none"> - Kustannusvaikutus jää odotettua pienemmäksi - Kotiutusyksikkö ja kotisairaalan skaalaus jää vajaaksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuodeosastojen väheneminen alueellisesti - Kotisairaalan ja kotiutusyksikön skaalaus jää vajaaksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Merkittävä verkon supistaminen ja paikkojen väheneminen

Vahvistetaan kotiin vietäviä palveluja portaittain

- Liikkuvan sairaalan asiakasmäärää lisätään asteittain tasolle 150-200.
- Ensihoitopalvelun hoidon tarpeen arvion lisäksi hoidon suunnittelu ja toteutus.
 - Erityisesti liikkuvan sairaalan ja alue-ensihoitoyksiköiden integraatio.
- Kotiutusyksikön vahvistamien tasolle 75 henkilötyövuotta.
- Kotikuntoutus ja kuntouksen vahvistamien eri tasoilla.
- Geriatrien poliklinikka ja geriatriin konsultaatiomahdollisuus liikkuvien palveluiden tueksi.

Kotihoito

- Kotihoito tuottaa noin 6000 käyntiä päivittäin.
- Kotiin tuotavia palveluita tarvitsevien ikääntyneiden osuus tulee kasvamaan vuoteen 2030 mennessä.
- Henkilöstön määrä kasvaa hallitusti 16% peittävyydellä yli 75-vuotiaiden määrään suhteutettuna.
 - Kasvavaan tarpeeseen perustuva henkilöstön lisätarve ilman toiminnan tehostamistoimia on noin 500 htv.
 - Lisääntyvän henkilöstön määrästä noin 100 htv pyritään kattamaan mm. lääkeautomaattien ja etähoivan avulla.
 - Kasvavaa tarvetta esim. Kuopion väestöpohjan sisällä sijoittuu erityisesti maaseutualueilla, joissa pitkät välimatkat vähentävät työajan optimaalista käyttöä.
 - Tekoälyn ja robotiikan mahdollisuuksia selvitetään sekä asiakkaan tarpeeseen vastaamisen että työntekijöiden työn sujuvoittamisen näkökulmasta.
 - Työn sujuvuuden lisääntyminen kohdistaa asiakkaalle enemmän työntekijöiden aikaa.
- Toiminta pyritään tuottamaan mahdollisimman laajasti omilla henkilöstöresursseilla vähentäen vuokratyövoiman osuutta.

Palveluverkon muodostuminen ja riittävyys

Palveluverkko koostuu sekä hyvinvointialueen omista että yksityiseltä sektorilta ostetuista paikoista. Toiminta pyritään tuottamaan mahdollisimman laajasti omilla henkilöstöresursseilla vähentäen vuokratyövoiman osuutta.

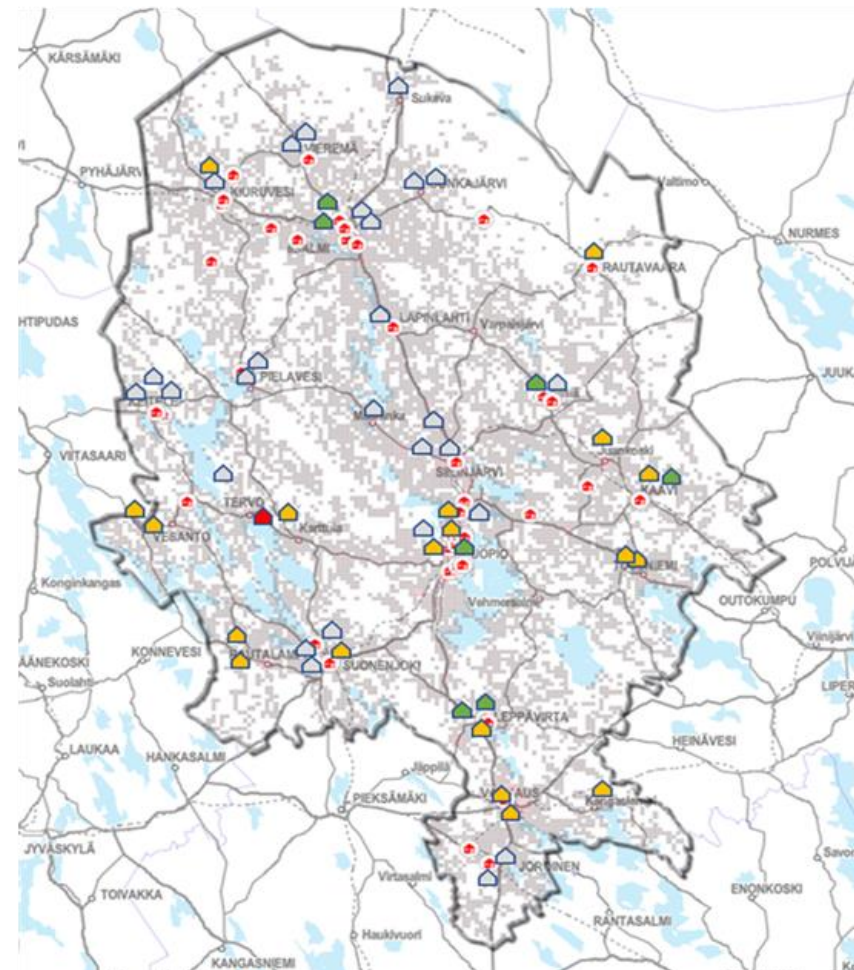
Ympäri vuorokautinen asuminen muuttuu nykyisestä

- Peittävyys laskee konkreettisten asuinpaikkojen ja henkilöstönmäärän pysyessä samana.
- Muutos tapahtuu asteittain: peittävyys on tällä hetkellä n.8%, muutoksessa siirrytään kohti 6%. Peittävyyden muutokseen liittyvää positiivista kustannusvaikutusta ei ole huomioitu palveluverkkoon liittyvissä laskelmissa (n.40M€).
- Mikäli peittävyys vuonna 2030 olisi edelleen 8%, tarvittaisiin alueella 3632 paikkaa sekä hoitohenkilökuntalisäys mitoituksien mukaan.
- Sosiaalihuollon lyhytaikaishoidon paikkamäärää on mahdollisuus lisätä, jos terveydenhuollon jonoutumistilanne sitä edellyttää.

	Peittävyys-tavoite jatkossa	Teorettinen paikkamäärä v. 2023	Käytössä oleva paikkamäärä v. 2023	Ennakoitu tarve v. 2030 **
Ympäri vuorokautinen asuminen, Oma		1591	1579	
Ympäri vuorokautinen asuminen, Osto		1519	1200	
Yhteensä:	6%*	3110	2779	2724 paikkaa
Lyhytaikainen hoito, omat			154	
Lyhytaikainen hoito, osto			10	
Yhteensä:	0,5%		164	197
Kotihoito	16 %			
Yhteisöllinen asuminen	2 - 4%			790 - 1579

*yli 75-vuotiaita, noin 15 % kokonaispeittävydestä alle 75-vuotiaille
 **Ikääntyvien määrä v. 2030, ennuste : 39 478 henkilöä

Julkinen ja yksityinen palveluasumisen verkosto

Pohjois-Savon
hyvinvointialue